

309245

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

జనవరి 1913 కం. ఆక్టోబరు నెల 30 వ తేది బుధవారము

174

సంపుటము. 7

కాళియమ్మ నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

సంచిక ౧౭౪

మహిమీ శైలము:— శ్రీపురుషులు వాసుదేవుడొక్క మైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. కంఠములను మృదువుజేయును. మునాసనగలిగియుండును. 0-12-0 జన్మకాలమున దీనిని బ్రాంతాంబు అంటే మృత్యువు

గారబాంబు:— ఇది శ్రీభక్తభోధిని యను శాటకము. సంభూతరాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుకావలెనని. అంజన బసవిశేషములను ము 0-1-0 పోషింపజేయు. అంభుప్రతికారకార్యాలయము, కేరళాకెట్టిపిడి, మదరాసు

G. W. M. Reynold's Novels
Big Type Editions.

	Rs. A.
1 The Young Fisherman or The Spirit of the Lake. Complete.	0 10
2 Mary Price or The Memoirs of a Maid-Servant in 8 Vols.	5 0
3 Bronze Statue or the Virgin's Kiss in 4 Vols.	2 0
4 Loves of the Harem in 4 Vols.	3 0
5 Canonbury House in or The (Queen's Prophecy) 3 Vols.	2 4
6 The Mysteries of Old London in 3 Vols.	2 4
7 Rosa Lambert or Memoirs of a Clergyman's Daughter in 4 Vols.	3 0
8 Pope Joan or the Female Pontiff in 3 Vols.	1 12
9 Faust—A Romance in 2 Vols.	1 8
10 Soldier's Wife in 2 Vols.	1 4
11 Robert Macaire or The French Bandit in England in 2 Vols.	1 0
12 Margaret or The Discarded Queen in 4 Vols.	3 0
13 The Seamstress or The White Slave of England in 2 Vols.	1 0
14 Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 Vols.	1 0

SUPERIOR WATCH CO.

536 Post Box 167 (A) Madras. E.

126 ఆధునికతనివారిని.

ప్రొఫెసర్ శేషమొగారి ఎలక్ట్రోటానిక్ వెర్బు

ఇది బలహీనులకును నీరసంలకును మంచి నిద్రలేపునుట, జ్ఞాపకశక్తి మృదువును మెదడు దివ్యంగానుండుట

వనియందెంతమాత్ర మిచ్చులేకుండుట, విస్మయక, బలహీనులు ఆయానము, శుక్లనవ్వుమొగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గురుస్థలము వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రత్యేకమైనందు; బలమును గలిగించును. అశుశేలమంది ఇందులకు బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినము ఒక బుడ్డిని కొని దానిమార్పును ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0

నీకును! ద రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జు ననుచు!

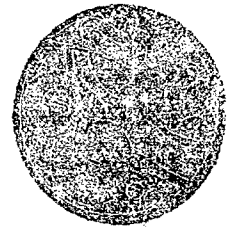
ఆటో డిల్ బహారే

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆశూర్య వాసనయును కలదు. ఆకాశవారీ సాధించు మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తికావదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయై వైగాని 2-లి చుక్కలు విడిచివేయకు ఒక నందమను మధ్యలోనుంటే యెంత ముఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు చే చేయించినా యీ ఆటో డిల్ బహారే యొక్క వాసన ప్రాతస్వయంగా నిలుచును. ఈవిధము ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.
శల 1/2 ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.వి. చార్జి
,, 1 ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 165, బామ్బాయ్ నేడు పిడి, బాంబాయి.

తమ కార్యములను సకాలములో నెరవేర్చుకొను నిశ్చయించు జనులందరును
“ఎలెక్ట్రా” వాచిని కొన్నచో చాల సహాయమును పొందెదరు.
సరియైన కాలములో తమ సంకేతిక స్థలములకు పోగలరు.

“ఎలెక్ట్రా” (1049)

ఎలెక్ట్రా లితుల వడక
చాల దిక్కుముగనుండును.
గడియారమంతయు శ్రేష్ఠమైన
పరికరములతో చేయబడినది.

లెన్సులో 1914 సంవత్సర జరిగిన
జాతీయ వస్తుప్రదర్శనమున గృహతైలు
స్వర్ణపు ఎలెక్ట్రావాచికి గొప్పబహుమతి
(గృహంబు ప్రిక్కు) ఒసంగబడినది.
గొప్ప బహుమానము.

గ్వాల్ టే కం పె నీ, స్విస్ మే డు.

నమ్మక మైనగడియారములు, చౌకధరలు, పలువిధములగు వాచీలుగలవు. ప్రతిచోట నువ్వొరకును.
ఏజంట్లు: జి. ఇ. సంవత్తుశెట్టి అండుకో, ఎస్. ప్లనేడు, మదరాసు.

కుంతలైక్ వాసనలైలుము.

(1299)

కుంతలైక్ తలనూనెను గురించి ముఖ్య పురుషులగు డాక్టరు సర్ రవీంద్రుడు మాన్యుగ వారంక పొగడినవాలును మారు మాచినచో వారల్లు వ్రాసినందులకు మారు ఆశ్చర్యమును తిప్పుకొందురు. వెంట్రుక స్థానములను బలపరచి తిరుగ మొలక లేత్తించును. ఎప్పుటియట్లు నిండు జుట్టుకలిగి సంతోషముగ నుండగలరు. కుంతలైక్ మిగుల చేసిన ఇట్టిమేలును ఇతరులకు చెప్పకుండగ మీ యందదగునా! మీ కుంతలైక్ నూనెను చెండు ముగములకుండి వాడు చున్నారము. మా బంధువులలో నొకడు చాలకాలమునుండి వెంట్రుకలు రాలిపోవుటచే కష్టపడుచున్నవారు. ఒక నెల కుంతలైక్ నూనె వాడిన వెంటనే జుట్టు మరల పూర్తిగ వెలిగినది. వచ్చి నువాసన గూడ కలది. వాసనరానికొనినపదవ కూడ పోవాలదు. మదరాసు రాజధాని స్కూలు కాజుకోర్టు ప్రధాన న్యాయాధికారి (చీఫ్ జడ్జి) సి. కృష్ణక (అక్సఫర్డు) వారు అటు లాగా రిట్లు వ్రాసియున్నారు:

తమ మీ తలనూనెను పరిమళద్రవ్యమును వాడియుంటిని ఇండియాలో నేను జూచినంతవరకు ఇది చాల ప్రశంసమైనవని పోల్చి చెప్పగలను.
మదరాసు ఎగ్జిక్యూటివ్ కార్యదర్శి డి. వి. హనుమంతరావు గారి రిట్లు వ్రాసిరి:—
ఇట్టి పరిమళద్రవ్యములు భారతీయులచే తయారుచేయబడుటచే భారతీయుల ప్రతిభా విశేషమును వారి ఉత్సాహము తెల్లపరుచుచున్నది.

For Prices terms of Sub-Agency to
K. N. V. Iyer & Co., Thambuchetty Street, MADRAS.
మరి ఏజన్సీ మరతులు మున్నగువాటిని కొలువారు, మదరాసు, తిరుకెట్టి పిడిలో నున్న మా సోమ ఏజంటులు
కే. ఎన్. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీవారికి వ్రాసికొనవచ్చును.
H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

వంగ సాహిత్య వైభవము.

I

బంకిమచంద్రుని శోభాసముద్ర తరంగములు.

[అబ్బూరి - గామకృష్ణారావుగారు ఎం. ఏ]

పశ్చిమ విభాగము కృత్రిమ మని పూర్వపథానచరు లగు భారతీయ పండితుల మతము. వారికిని పశ్చిమ సాహిత్య మునకును పరిచయ మేమియు లేకుండుటచే వారి విశోధనీయ మనకు లెక్కలే రాదు. కాని యిటీవల భారతీయులు తమ హిమాలయ సంక్లిష్ట విజ్ఞాన సంపద కూడ ప్రపంచమునం చెల్ల యాడుతేనీదని తలంప వారంభించినారు. పశ్చిమకవాలి ములనుండి మనవైప్రసరించు జ్ఞానతేజస్సు లాక్షికసౌభాగ్య మునకు తోడగును కాని, మానవుని సహజసమగ్ర ధర్మకాంక్ష నేమాత్రమును చిత్రింపదని వారి భోగణి. ఆయహంకారము మన భాండారమున నిద్రవలకే యున్న సాహిత్యమును రక్షింప సమర్థమే కాని, నూతన కావ్యసృష్టి కేమాత్రమును తోడ్పడదు. నవయుగమున మన మొనరించిన యురాత్త కృతు లన్నియు సాహిత్యముల విజ్ఞానశోభా సంబంధము వైపే, ప్రేమచూపును. తెల్లవారి రాకతో మన యజ్ఞాన రాత్రి తెల్లవాడతడు. కాని, వారి సహవాస సంబంధము మన మనస్సు నానరించియున్న కంచెల నన్నియు త్రొక్కి మన విచారముద్ధిని బలవత్తరముగను, విశాలముగను చేసినది. కావుననే యీ సందర్భమున రచించునట్టి మహాకవి కూడ, సాహిత్యముల సుభగ సాహిత్యముల మన మెన్నడును మరువ రాదని తన సోదర మగ్గీయులను హెచ్చరించిన పలుకులు మనము జ్ఞాపకము చెల్లుకొనవచ్చును.

బంకిమ చంద్రుని మోహనవాణీరూపమున వంగ సాహిత్యము సహస్రశోభితో ప్రత్యక్షము కాక మునుపు, తక్కిన జాతీయతతో బాటు వంగభాష కూడ చిక్కి కృశించి యుండెను. చైతన్యము, చండితాను, భీష్మర్ జేతనుడగు విద్యారణియు, వేముచేతులుగ గమ భక్తి జ్వాలచే వంగజాతీయమునంతయు, గాల్చి తమ విలక్షణముగ ముద్రను వంగభాషాసాహిత్యముపై నిలిపినవారు నిజమే కాని, వారి భాషాసోహదము లనంతమగు కావ్య నిర్మాణమునకు పోషకములు కా లేదు; ఆ స గా వంగ సాహిత్య మునందును, వంగజీవనము నందును తమంత తాము వృద్ధిచేసి విశాలరూపమును బాల్యం గలిగిన విలక్షణాంకుర ములగుటలేవు; బంకిమచంద్రునియందని మాత్రీభవించినది. ఆ భాషాపుత్రుని ప్రజ్ఞాభాషాశ్రయము పూర్ణముగ మన మెఱుగము. ధీరతవర్ణమున సత్కృష్టమగు నవలలను వ్రాయుటలో వాటిని నిర్మలమగు యశస్సు నార్జించినవాడని యెఱుగుదుము. ఆ ప్రేమపుత్రుని హృదయ పథమున జన్మించి ప్రతి భారతీయుని హృదయ నీరుగుదును ప్రతిభ్యనించిన సంకేతాత్మకమగు గంభీర ద్రవపాడియున్నాము. అదంతయు వరని శోభాసముద్రమున మోకతరంగము.

పర్యంత మక్తియందొక యున్నతశిఖరముపై నిలిచి నిన్నుగిలువైనను సరుదేశముపైను వృద్ధి నిగడ్చినవో మనము నిలిచియున్న యావృత్త్యము మనకు భృంశుటముగ గోచరించును. బంకిమ చంద్రుని సాహితీశిఖరముపై నిలిచినవో నతని వెనుకటి సాహిత్యమంతయు కండ్లు తిరుగునంత క్రిందనున్నది. అతడు కేవలముగ గ్రంథకర్త కాదు. భారతజాతియుక్త గుప్తకాంక్ష యతనియందహారాత్రిములును మేలుకొని యుండెను. ఆ యంతశక్తి యతనిని నిరంతర నేవకర్మకుఁ ప్రేరేపించుచుండెను. ఆతడొకవంక తన యపారశక్తిని మనోరంజకముగ భారత భారతీ వైభవమును చిత్రించు నవలను రచించెను. వేరొకవంక నవ్యరచిత్తాచూ కళాంశమును విహించి యున్న తనజాతీయుల యధికారమును చరిత్రీకరముగ కృష్ణతేజస్సును వెలిగించెను. తన పరీహాసములు పుట్టించు వస్తువులచే తెల్లవారి చంద్రికామయము చంపివై వెను. తన సౌమ్య భాషా సేవచే చిన్నవారి మనస్సులను రంజించి వారికి వంగజన ని ప్రేమపంక్తియు నుపదేశించెను. తరుణ వయస్సులగువారికి "వ్రాయుడు, వ్రాయుడు! మాతృభాషయందు మీ రిట్టిదేమి వ్రాసినను ముందు సాహిత్యము" నను మాటల, బోధించెను. మహావీర రసిమృగమును బంకిమ చంద్రుని మోహన మాత్రములచే లాగించినవాడే. బంకిమచంద్రుడే యీ తరుణకవీత్వ రునియగు భావనూపవలను ప్రభుమయిచేయించి విహించిన వాడు. అతని మానవత్రికయందు "వంగవర్ణన"మునకు రచింపబడినది. తన "నాకాభంగము"ను ప్రచురింపనంపెను.

బంకిమచంద్రుని హృదయమున నిత్యయోగనమున్నది. ఆ విషయ నుతని నవలలను, జీవితచరిత్రమును చదివినవో వ్యక్తమగును. బ్రతికియున్నన్ని వాళ్ళకు, యోగనమునకు విచిత్రవిలక్షణమును వేడిమి యతనిని వీడలేదు. అతని భాషావ్యక్త కృతి వర్ణనలయందును, మానవ ప్రకృతి వర్ణనలయందును నవన వలాను వానందము ప్రాబల్యమునుండెను. అతనివిమర్శకన తేంద్రబాహిర వీర్జీవితము, సమానపుని చరణజీవనచరిత్రలు వచ్చిక బయల్పరలెను, స్వభావరచయియులై గంభీరముగ మండును. అతడు మితభాషి, అతని యధ్యాత్మజ్ఞానము చిన్నది. అతని పాత్రలు కథావేగమును సహజమాధుర్యముతో సాగించును.

ఇంకొకమాట. బంకిమచంద్రుని హృదయము మనప్రబంధము లతోను, భారతీ రామాయణములతోను, హాల్మెడగిన గ్రంథములు వంగ సాహిత్యముననున్న వా? బంగారీ భారత రామాయణములలో నెక్కువగ తద్దేశములచే ప్రేమింపబడు భాగము లను తెనుగుతో పోల్చిచూచితిని. వారి భారతము తిక్కన, నన్నయ భారతమునకు నేమాత్రముగ సరిపోవు. వారి రామాయణమును కూడ చాల పర్యాయములు పరీక్షించితిని. కాని యన్నియును కూర్చి తూచినవో తెలుగులోని యుగవాదమే రమ్యతరమని చెప్పవచ్చును. ఆ విషయమును గత సంవత్సరము రమీ ద్రునితో ప్రసంగించితిని. న చెప్పితిని. కానివారు నవ్వి తిమితులు సంస్కృతము నందు కూడలేనికొన్ని యక్షరములు తమభాష యందునుటచే నది సంస్కృతముకన్న పురాతనమని వాదించురేమని ప్రశ్నించిరి. వారినవ్వునందు తిరస్కారభావ మున్నది నేనుట కే మాత్రము నర్హుడను గాను. అయితే మనభాషనుగూర్చి తెలిసి కొను నభిలాష వారికేముందు లేదని తెలిసికొంటిని. కావున మనము సోమరియగు లేదనెల నొకవంక భాషాపుష్పమునందే వ్రాలియుండక దానిలోని మాధుర్యమును గ్రహించి, వారికిని మనకును సమానమును గౌరవాన్వితమగు విభాషిత్యమును నేనింప నుచితము.

రుద్రవరము సభలు

బంగళా తాలూకా, రుద్రవరమునందలి స్వరాజ్యసమితి రంజనీ గ్రంథాలయ ద్వితీయ వార్షికోత్సవము గాడిచెల్ల వారిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారు యజమాన్యము క్రింద అక్టోబరు 19-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు జరుపబడినది. ఆంధ్ర "గ్రంథాలయోద్యమము"ను గూర్చి ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు, "భక్తి"ని గూర్చి స్వయం పాటల సూర్యనారాయణ కాశ్రిగారు, "ఆంధ్రభాష"ను గూర్చి కోన వేంకటరాయ శర్మగారు, "గ్రంథమంజరి"ని గూర్చి తిరువర్తి ఆర్కాదుగారు ఉపన్యసించిరి. కార్యదర్శి నివేదిక జదివెరి. అంతట సభ ముగింపబడినది.

బంగళా తాలూకా, రుద్రవరమునందలి స్వరాజ్యసమితి కాఖ వార్షికోత్సవము అక్టోబరు నెల 20-వ తేదీ సాయంకాలము 2 గంటలకు కోప్పర్లు వేంకటకృష్ణారావుగారు యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. కార్యదర్శి సాలూరు వేంకటరమణయ్యగారు నివేదిక జదివెరి. అంతట గాడిచెల్ల వారిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారు "స్వరాజ్యోద్యమము"ను గూర్చియు, ప్రతి శ్రీనివాసయ్య బి. ఏ. గారు "వేదభక్తి-స్వరాజ్యము"ను గూర్చియు, తిరువర్తి ఆర్కాదుగారు "భాష్యతాయిత పరిపాలనాసౌకర్యము"లను గూర్చియు నుపన్యసించిరి. ఆధ్యక్షుల యంబోధనానామతో సభ ముగింపబడినది.

బంగళా తాలూకా గ్రంథాలయసభ రుద్రవరమునం దు 20-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు ప్రతి శ్రీనివాసయ్య బి. ఏ. గారు యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు వంగల శురవయ్యగారు తమస్వాగత్యోపన్యాసము జదివి సభ్యుల నాహ్వానముజేసిరి. ఆధ్యక్షులు "గ్రంథాలయోద్యమము" "ప్రజాసాహిత్యము"ను గూర్చి చక్క గుపన్యసించిరి. ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు "ఆంధ్ర గ్రంథాలయము"ను గూర్చియు, కోన వేంకటరాయశర్మగారు "ఆంధ్ర సారస్వతము"ను గూర్చియు, నుపన్యసించినవెనుక కొందఱు తమగ్రంథాలయముల వృత్తాంతము జదివి వినిపించిరి. ముందు సంవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహకసంఘ మేర్పడినది. ప్రతి శ్రీనివాసయ్యగారు ధ్యక్షులుగను, కోటు జయరామశర్మగారు, నుంకర శుభాచార్యగారు కార్యదర్శులుగను, ఏర్పడబడిరి. కొన్ని తీర్మానములు జరిగినవన సభ ముగింపబడినది.

గాడిచెల్ల వారిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారు "హిందూ ధర్మము"ను గూర్చి 20-వ తేదీ యాదవమును 6 గంటలకు బంగళా తాలూకా, రుద్రవరమునందు ఉపన్యసించెరి.

నోటిసు. (1939)

విశాఖపట్టణము కో ఆఫ్ టేటిపు ట్రోర్సు లిమిటెడ్.

16-9-1918 వ తేదీ నిరిజన్మరుచేయించబడినది.

పెట్టుబడి మొత్తము రు 30,000.

టోకువ ర్తకులును, టోకు కంపెనీలును తమ తమ షరతులను ధరలను తెలియబరచుచు యీ క్రింది చిరునామా వారిలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుప వ్రాగియులు.

రాయబహద్దరు. ఎన్. సూర్యనారాయణప్రసాద హవెలి విశాఖపట్టణము 11-10-18 రావు పంతులుగారు. కార్యదర్శి.

విషజ్వరము! ఇన్ ఫ్లు ఎంజా విషవడినెము

ఇకాఫ్లుఎంజా సాల్ట (లేక విషజ్వరములకు ఉప్పు) ఇది ఈ రోగమును నిర్మూలముచేసి ప్రాణములను కాపాడును. ఇతరవిషములను గోరువారు, (1858) మారిదాసర్ వైద్యశాల, రాయపురం, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ దృష్టి, హస్తలాఘవము, ఇంద్ర మే ఇంద్రజాలము, మంత్ర రాశ్రిము, భూతవైష్ణవము, యంత్రములు, అమెరికావారి దీప్తి సేక తమాషా, విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంకేగాక గనుమృగని మోహముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో సమాచయమును, శరీరములేని తలకాయచేత మూట బాడించుట, భూమిపై సజ్జను ఎత్తున గానీలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గాఢరంటి యెచ్చుచున్నాను. దీనివెల 4 రూ॥లు ఏ ఆర్. జవార్దనం నామగారు, బంగళా (గుంటూరు జిల్లా)

మహారాజా హెల్మటలు

(1912 సం॥ లో స్థాపించబడినది.)

చెన్న పురి రాజధానిలో ముఖ్యమయిన ఇండియన్ హోటలు ఇదియే. నెం. 121 ఆర్ మీనియకానీధి, మద్రాసు.

(హోటల్లకు ఎదురుగా) (1102)

ట్రాంలైనుకు అతిసమీపముగానున్న పట్టణమధ్యమందున్నది.

ప్రయాణికులకున్న విద్యాధ్యలకున్న విదీనియునుట కున్న భోజనోపాయములనున్న స్వగృహసౌఖ్యములనున్న తగు ఏర్పాట్లున్నవి. మిడ్లెలో గదులు ఎల్లక్రికీ దీపిపాతములు ఆసనాదిసౌకర్యములు యున్నవి. గాలి బాగావచ్చును. కాకాదిభోజనము పూట 1-కి రూ॥ 0-4-0.

ప్రశస్తమయిన కాకాదిభోజనము, లేక మాంసాదిభోజనము, ఫలహారములు, అనుభవముగల హిందువులవలన తయారు చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనుపద్ధతిప్రకారం వడ్డించబడును. విద్యాధ్యలకు తక్కువ రేట్లు.

ఈ హోటలు బర్మా, సిలీసు, యూరోపు, ఇండియా, నగైరాజేశములం దంతటను సంచారముచేసి వచ్చియుండు ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యనేజిమెంటులో యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

అమృతారవ అవలేవ్యము.

ఈలేవ్యము రక్తమునుకల్పిచేసి పీర్వమును పాచ్చిం ది బలమును కలిగించి యుష్మదేవమును చేసి చేతి కాలి మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్లచేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదాలు, తలపోప్పి, కొమ్ముకోప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. (219) అర్ధశాన దర్శి 1-కి రూ॥ 2-0-0.

వైద్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోవింద్, జీతంకర్ నగర్ హోం డ్రాగడం, 107, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మలయ చందనము

(1251) సెగరోగమునకు కుశారము మందు పుష్పకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పత్తము లేదు. పినికారి మున్నగు కఠినచికిత్సల తనలేదు. దుచ్చ్య మైన మా మలయచందనము ఎటుపు తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల సెగరోగమును మూడుపూటలలో మాన్పును. దర్శి 1-కి 2-0-0 గంధర్వపూర్ణసి, రాజమండ్రి.

బందరు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల: పాఠశాలమున విద్యార్థుల శరీర వ్యాయామములు.

నేత యంత్ర గారములు

వాడియాగారి యువజేతము.

కూలీలు అధికారుల యుత్తరపు సంగీతరంగము.

నిన్నటినికంటే ముగ్ధులైన యంత్ర గారములు మూడుబడియే యున్నవి. యంత్ర గారానకుల యుత్తరపు ప్రకారము కూలీలందు విద్యుత్తును ముద్రయము 6-10 గంటలకు పనులలో ప్రవేశించుటకు వచ్చిరి. కాని ద్వారములు యంత్ర గారముగ నూయబడియున్నవి. కూలీలు అరుదైన ఉదయము 6 గంటలకు ఎప్పుడు పనిలో ప్రవేశించుటో అంత వ్యత్యాసము యంత్ర గారములు మూడుబడియే యుండునని కార్య నిర్వాహకులు ప్రకటించిన యుత్తరపు మరొకటి ద్వారములకు అందించబడి యుండెను. కూలీలకు ఏమియు చేయుటకు పోతక పెరంబూరు బాకర్లుందగ్గర సమావేశమై యొకసభను చేసిరి. ఏనువేలవరకు కూలీతో సభావరణమంతయు నిండి శోచనీయముగ నుండెను. కూలీలందరు ముందుచేయకలసిక కార్యమును నిర్ణయించుకొనిరి. సామంతులము జరుగు సభకు రాజీవు వాడియా గారిని దర్శించి వారితో తమ కష్టాదులను చెప్పుకొనిన బాగుగా నుండునని తలంచిరి. తదనంతరము సభ ముగిసినది కూలీలు అచ్చటినుండి తమ తమ గృహములకు వెళ్లిరి.

గవర్నరుగారి సందర్శనము.

కొంతమంది కూలీలందు ఇంకామింకా రెండువేల మంది హంటులో నున్నవని ప్రభుత్వమువారి బంగళాయందగ్గర వెళ్లి గవర్నరుగారిని సందర్శించి తమ కష్టముల తెలుపుకొన నిశ్చయించిరి. తక్షణమే పెరంబూరునుండి బయలుదేరి గవర్నరు మెంటు బంగళాకు వచ్చిరి. బంగళాలో నే మొదల అపాయము కలుగునని తలంచి పోలీసుయధ్యక్షులు గారిని ద్వారములవద్ద నే నిలిపిరి. అచ్చటవరకును కార్యనిర్వాహక సభ్యులు గిల్లరు గారు కూలీలను ముగ్ధులగుచు గవర్నరుగారిలో మాటలాడుటకు వచ్చి బాధితి వెళ్లిరి. గిల్లరుగారిని చూచినంతనే కూలీలకు ఎక్కడలేని యానందము కలిగెను. వారు తప్పుక తమ సభ్యులను పరిష్కరించునని నమ్మిరి. అగగంటయైన తదనంతరము గిల్లరుగారు గవర్నరుగారి యాంతరంగిక కార్యదర్శి మూడుగు గారితో ద్వారమువద్దకు వచ్చిరి. కార్యదర్శిగారు యంత్ర గారాధిపతులను కూలీలను సంప్రదించుకొని సభ్యులకు పరిష్కరించుకొనవలసినదే గాని దొరతనమువారి రిండువిషయములతో కష్టము పుచ్చుకొనవలసినది కూలీలతో చెప్పిరి. ఈమాటలు విను నప్పటికి కూలీలకు పిడుగుపడినట్లుయినది. మీరే మానిషయమును ఆలోచించక పోయిన మరలను దిక్కులాని గిల్లరుగారిని మాయరగారిని ప్రార్థించిరి. కార్యదర్శిగారు మూడుగుగారు కూలీలందరు నోక వ్యాధివారిని కుదుర్చుకొని మాకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనినయెడల సిమ్మనుగారిని పిలిపించి తగిన సాయము చేయగలమని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. సమయమున అచ్చటికి వచ్చిన పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు రావుబహదరు భారాం సంబల్ గారు సయితము కార్యదర్శిగారు చెప్పిన మాటలను సరిదిద్దియే కూలీలకు పోతక ప్రవేశముచేసి అందరినీ పంపివేసిరి.

వర్తకులభయము.

అటుపిమ్మట కూలీలందఱు ఏమియుతోచక, హైకోర్టు ద్వారమువారు గల్ల గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారి గృహము వద్దకు వచ్చిరి. మాన్యుభ్యులను పిలిచి చూచిన వర్తకులకు ఎక్కడలేని భయముకలిగెను. కూలీలు తిరుగ బజారులను దోపిడిచేసి అల్లరిచేయుదురని భయపడ పొగిరి. పడ్డంగిబజారు లోని అంగళ్లు మూయబడినవి. చీసాబజారు, గోవిందపు నాయుని వీధులలోని దుకాణములు కొంతకాలమువరకు వస్తువుల నమ్మటకు నాపివేసినవి. కాని కూలీలు అంగడ్లనంగడిగలేదు. తాము వచ్చినవని యేదిచూచాడనాగిరి. సల్లాగురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు కూలీలతో మాటలాడి ద్రువుల కరవులవనకు, నగరములోగల జబ్బులవలనను కూలీలు పనిలో ప్రవేశించక పోయినయెడల చాలనవ్వము కలుగునని చెప్పిరి. కూలీలకేమైన కష్టములుండినయెడల వానిని నివాసములోను సహాయము చేయగలమనిరి. అప్పుడు వాడియాగారి తోచక ఎచ్చటిపారవచ్చితికి వెళ్లిరి. ఇతరుల నవ్వుల సుకదానైన నంటక తమ పట్టుదలను నిర్వహించుకొనుటకు బద్ధకంజెబులైన కూలీలందఱు సంప్రసరించుట.

కార్మికసంఘమువారి ప్రయత్నములు.

ఈ మధ్య వాడియాగారిజే నెలకొల్పబడిన కార్మిక సంఘములలో సభ్యులు కొందరు కూలీలను వెంటగొని పోలీసు కమిషనరుగారియందగ్గర వెళ్లి, ఈ విషయములలో జోక్యము పుచ్చుకొని సింపులగారితో మాటలాడి కూలీలకష్టముల నివారణచేయ ప్రార్థించిరి.

కమిషనరుగారి నిస్సహాయత.

కమిషనరుగారు ఈ సమస్యలో జోక్యము పుచ్చుకొని పనిచేయుటకు వలె తన నిస్సహాయత తెలిపెను. కూలీలందరు యజమానులతో సంప్రదించుకొని యేదో యొకవిధముగ నడచిన బాగుగనుండునని చెప్పిరి.

వాడియాగారి యువజేతము.

పెరంబూరు బాకర్లుందగ్గర మరొక గొప్పసభ జరిగినది. వాడియాగారు ప్రత్యేకముగా సభకువచ్చి కూలీలప్రవర్తనమున కెంతయు సందిసిండుచు వచ్చామని చెప్పిరి. యంత్ర గారములు యాధ్యులను పనిచేయుచున్న నైపులకు బట్టల తయారుచేయుచు వచ్చారు. అందువలన వారికార్యములందు నేమియు అభ్యంతరము అందకుండెను. కావున కూలీలందరు అధికారులు జోరిన ప్రకారము ఉదయము ఆరుగంటలకే పనిలో ప్రవేశించిన బాగుగనుండునని వాడియాగారి ప్రాయము. ఇటుల చేసిన నొరతనమువారు యుద్ధకాలములో సయితము మనమందరము గాజుభక్తి పూరితులమై చాల సేవచేసి రని ముతించగలరు. కావున ఏమియు మామూలాడక తక్షణమే పనిలో ప్రవేశించువదలెడిమి.

కూలీల ధైర్యము.

ఈ మాటలనువినిన తదనంతరము సభికులనుసంబంధములనుగూడ వివరించుట అవసరము. కూలీలలో నొక్కఁడు వాడియాగారు ఉపద్యాయము ముగించిన తరువాత తన అనవసర కష్టములలో పడుటకేనా కార్మికసంఘమున కూలీలు సభ్యులుగా నుండుట యని వాడియాగారిని ప్రశ్నించెను.

వాడియాగారి తరపున జేతకర్తను కత్తికా సంపాదకులు కల్యాణ నుందర మొదలియారుగారు కార్మికసంఘము కూలీలకు సహాయము చేయుటకు ఎంతయో ప్రయత్నించుచు వచ్చామనిరి. కాని ప్రకృతము తమకును, యంత్ర గారాధిపతులకును గల భిన్నాభిప్రాయములనుబట్టి యేదైన పనిచేసిన సంఘమువారి కెంతయు నష్టము వాటిల్ల గలదనిరి.

ఇంకొక కూలీవాడు ఇట్టి యువజేతములే తమకిచ్చినరని తలంచినయెడల అనవసరముగా సభలచేసి యుండవలసి.

దీనికి కల్యాణనుందర మొదలియారుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు కూలీలని అభిప్రాయమే ప్రతివారికిం గలదనిరి. సంగతిసందర్భముల తరువాత ఆలోచించవచ్చును. ప్రస్తుతము కూలీలు పనిలో ప్రవేశించిన శ్రేయోదాయకముగ నుండుననిరి.

వాడియాగారి యువజేతము నంద రామొందిరి. తరువాత సభ ముగిసినది.

తరువాతి కార్యములు.

సభ ముగిసినతరువాత కార్మికసంఘ కార్యదర్శులు యంత్ర గారాధిపతులయందగ్గర వెళ్లి, వారి యుత్తరపు ప్రకారము కూలీలు ఉదయము ఆరుగంటలకే పనిలో ప్రవేశించురని చెప్పిరి. నేటియుదయము 7 గంటలకు సిమ్మనుగారు యంత్ర గారముల యందగ్గర వస్తు రనియు, అప్పుడు కూలీలందఱు కొంతమంది ప్రతినిధులు వెళ్లి మాటలాడవచ్చుననియు, సిమ్మనుగారి అభిప్రాయమును కనుగొనిన తదనంతరము కూలీలందఱు పనిలో చేర్చుకొందుననియు అల్లెవ్వాడగారు యంత్ర గారముల కార్యనిర్వాహకుడు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

వాతావరణస్థితి

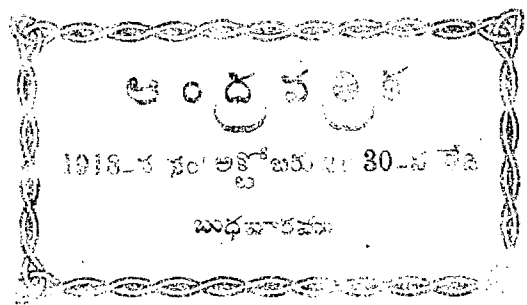
1918 సం॥ అక్టోబరు 30-వ తేదీ బుధవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మీటర్లలో అత్యధిక	మీటర్లలో అత్యల్ప	వర్షము	వర్షము	వర్షము
	24 గంటలలో	24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	వర్షము	వర్షము
	గ్రా	గ్రా	గ్రా	గ్రా	గ్రా
గోపాలపూరు	80.0	74.8	0.99	32.16	39.04
కాల్వేరు	86.5	76.8	0.58	19.00	31.01
కాకినాడ	88.1	76.5	...	22.34	31.00
బందరు	90.8	75.1	...	28.42	32.59
గుంటూరు	95.2	73.5	...	19.37	28.79
నెల్లూరు	91.3	76.3	...	8.71	21.17
చుర్రాన	92.0	75.1	...	14.67	28.38
హైదరాబాదు *	88.9	59.5	...	17.61	29.37
అనంతపురము	93.0	68.6	...	12.78	21.85
బళ్లారి	95.1	69.5	...	10.75	17.46
కర్నూలు *	94.2	64.6	...	18.05	24.07
కడప	96.1	76.1	...	12.68	25.73
తెలంగాణ	87.0	68.2	0.05	22.80	30.86
నెల్లూరు *	98.6	72.0	...	16.61	31.02
నీలము *	96.1	69.1	...	15.48	33.45
కోయంబూరు *	92.3	67.0	...	9.72	15.98

పరస్పర వాయుభావము ఒకమోస్తరుగ తగ్గినది. చెన్నపురి తీరమునందు, కర్ణాటకమునందును అడిమిగురుగ తగ్గినది. ఆభాతపు పల్లములు సంగమమున వైపులిభాగమునందును వాయుభావము తగ్గినది. వాయువ్యాప్తి చెన్నపురి తీరమునందు కూర్చున్నవారు పడుట కనుకూలముగ నూరినది చెన్నపురి తీరమునందు వాయుముఖముగను, సర్పాదులందఱు ఆభాతపు ఉత్తర తూర్పు భాగములందును, ఈశాన్యముఖముగను వాయువు వీచుచున్నది. చెన్నపురికి ఉత్తరమున ఈశాన్యముగ వీచుచున్నవల్ల వల్లకల్లముగ నున్నది. పరస్పరమైతిని యెక్కువగ నున్నది. జేతాంతర్భాగములందు రాత్రివేడి మామూలుకంటె తక్కువ. సమద్రతీరమునందును దక్షిణభాగపు చివరనది అదనుగనున్నది. తూర్పుతీరమునందు వాయువు నందార్చలి కలదు కాని చాలవోల్ల అడిమామాటగ నుండ గలదు వానికంటె తక్కువగ నున్నది. తూర్పుతీరమునందు చుట్టుపొట్టినది. విశాఖపట్టణము గోపాలపురములందు వర్షముపడినది. చాల మార్పులగుచున్నది. వర్షముపడు చివ్వాములు రాజీవు 24 గంటలలోను యేర్పడినవచ్చును.

ఆర్. ఎస్. జోన్నా,

వాతావరణ కార్యదర్శి.

పారిశ్రామిక సంఘ నివేదికము

గత రెండువత్సరములనుండి సర్వ భామను హాలెండుగారి అధ్యక్షత క్రింద పరిశోధనము సలుపుచుండిన పారిశ్రామిక సంఘమువారి నివేదిక సంగ్రహమును విన్నవించి దీనిని ప్రచురించి యుంటిమి. సంపూర్ణ నివేదిక మింకను మాకు లభించకుండుటచే అందలి విషయముల జర్పించుట కవకాశములేక యున్నది. దేశపరిశ్రమ లభివృద్ధి చెందుటకు ప్రభుత్వసహాయ మత్యవసర మను సత్యమును గ్రహించి, తదనుగుణముగనే రెండు ప్రధానసూత్రములను వీరనువదించియుండిరి. (1) మనుష్యబల, పదార్థ సంపత్తుల విషయమున భారతదేశ మితరులపై గాఢ స్నేహసామర్థ్యము మీదనే ఆధారపడి యుండవలయు నను యుద్దేశముతో, దేశ పారిశ్రామికాభివృద్ధికై ప్రభుత్వము వారింతటినుండి యెక్కుడు దీక్షతో కృషి సలుపువలెను. (2) తగిన ఉద్యోగులును, తగినవిజ్ఞాన, సాంకేతిక సలహాలును లేకయున్నచో ప్రభుత్వము వారి భారమును నిర్వహించుట దుర్లభము. ఈ ప్రధానసూత్రము లతిఫలదాయకములుగ నుండి యెల్లర ఆమోదమును బడయు ననటకు సంది యము లేదు. సంగ్రామము ప్రారంభమైనప్పటి నుండియు జపాను మున్నగు దేశములయందలి పరిశ్రమలత్యద్భుతముగ వృద్ధిగాంచుచుండగా, భారత దేశ మివిషయమున యధాస్థితియందే యుండుటకు గతం బేమి? ఈ దేశము పారిశ్రామిక దేశమనియు, దేశమున వలయునన్ని అవశ్యపదార్థములు లభ్యము లగు ననియు నివేదిక కర్తలే అంగీకరించి యున్నారు. అయినను, విదేశముల నుండి దిగుమతియైన నస్తువులమీదనే యీ దేశ మాధారపడి యుండుటవలనను, ధనము పరిశ్రమలకు గాక వాణిజ్యమునకు వినియోగపరుప బడుటవలనను, యీ దేశమున కూలీలకు తగిన కార్యసామర్థ్యము లేనపోవుటవలనను, యివిషయమున పురోవృద్ధి చేకూరినది గాదని మన సాశ్చర్య మిత్తులు నుడువు టాచారమైనది. ఈ అభిప్రాయములతో నీ సంఘమువారు కూడ యేకీభవించక పోలేదు. ఈ పై విషయములు మన దేశ పారిశ్రామికపురోవృద్ధికి గొంతవరకు నిరోధదాయకము లనుటకు సందియము లేదు. కాని యిట్టి స్థితికి కారణభూతమైన యాధార్థ్యమును మదన మోహన మాళవ్యగారు వ్యక్తీకరించి యుండిరి. 1858-వ వత్సరము నుండియు బ్రిటిషు వర్తకుల లాభమునకై యీ దేశమున ప్రత్తి మున్నగు అవశ్య పదార్థములను ఇంగ్లాండునకు బంపుట ప్రభుత్వమువారి కాచారమైనది. ఇందుమూలమున పశ్యపదార్థములను సర్వ సిద్ధ పరచుటకు భారతదేశమున కెట్టి ప్రోత్సాహమును ప్రభుత్వమువారి నొసంగకుండుటచే, మన మీ విషయమున విదేశములపై నన్నియుండవలసివచ్చినది. ఇందులకు ఫలితములగు కష్టములు సంగ్రామ సమయములయందెక్కుడు ప్రతిష్టముగ నునకనుభవవేద్యము లగుచున్నవి. ఇంతేగాక, ప్రారంభమున ప్రభుత్వసహాయము లేని పరిశ్రమలు విఫలత

నొందునని సర్వదేశచారిత్రములును మన కుద్బోధించుచున్నవి. భారతదేశమున గూడ నిట్టి స్థితి సంభవించుటచే ప్రజల కీ విషయమున విశ్వాసము లేక నింతకంటె నెక్కుడు తేమకర మగు వ్యవసాయమునందే తిరుగుదలమును వినియోగించుచుండిరి. కాని అట్టి స్థితి యింకను నిలిచియుండుట భారతదేశ తేమచునకును, సామ్రాజ్యతేమచునకును గూడ భంగకరము. కావున యీ దేశమున నుద్భవించిన అవశ్యపదార్థముల నిచ్చుటనే పశ్య పదార్థముల చేయుటగత్యనుని యెల్లరకు స్ఫురింకక పోదు.

దేశపరిశ్రమ లభివృద్ధి గాంచుటకు ప్రతికూలముగ నున్న శక్తులను తొలగించుటకై ఈ సంఘమువారి నేకసూచనల గావించి యుండిరి. వీనిలో విద్యావిషయము ప్రధానమైనది. విద్యా విహీను డగుట వలనను, తగిన సామర్థ్యదాయక మగు జీవనము లభించుటకుండుట చేతను, తత్ఫలితము లగు అనేకవ్యాధుల మూలమునను యీ దేశపు కూలీల సామర్థ్యము మిగుల హీన స్థితియందున్నదనుట నిర్వవాదాంశము. వీరికి తగిన పారిశ్రామికవిద్యను గలపుట త్యవసరము. కావున పారిశ్రామికపాఠశాలలను నెలకొల్పి, కార్యానుకూలయోగ్య మగు విజ్ఞానమును వీరి కొసంగవలయు నని సంఘమువారి అభిప్రాయము. భావికాలమున రెండుకళాశాలలను గూడ నిర్మించవలయు నని వీరు సూచించుచున్నారు. కాని యీ విద్యావిధాన మంతయు పారిశ్రామికశాఖ వారియజమాన్యముక్రింద నుండవలయు నని వీరు దెలుపుటచే, నస్తుతవిద్యావిధానమువలె సది ప్రజల కంత లాభదాయకముగ నుండజేయోయను సందియము పొడముచున్నది. మరియు కార్మికులకు తగిన నపతిగ్రహముల నేర్పరుపవలయు ననెడిసూచన సందర్భముగనే యున్నది. పారిశ్రామిక విజ్ఞానము పార్శవాధ్యము ప్రస్తుతము గల విజ్ఞాన శాస్త్ర పరిశోధనాలయములు సామ్రాజ్య పారిశ్రామికశాఖవారితో కలసి వర్తించునట్లేర్పాటుల నొనర్పవలసిన దని యీ సంఘమువారు సూచించుచున్నారు. ఈ విషయము లగు పరిశోధనాలయములను స్థానికపరిస్థితుల కనువగునట్లు ప్రతిరాష్ట్రమునను నిర్మించుట లాభకర మని మా అభిప్రాయము. పారిశ్రామికశాఖకు లత్యవసరమని ఈ సంఘమువారు దెలుపు టామోదదాయకము. కాని అచిరకాలముననే ఈ సూచనను కార్యరూపమున నుంచుట కొక సంఘము నేర్పరుపవలసిన దని ప్రభుత్వమువారికి సూచించుటచే, ఇట్టి సంఘ లాభముల నిదివరకే యెరిగిన మనకు కొంత నిరాశ జనించుట సహజము. ఈ మధ్య పారిశ్రామిక శాఖవారి నుమతించినయెడల పరిశ్రామికులకు శ్యాంకులలో ధనము నొసంగు యేర్పాటులను కొన్ని తాత్కాలికముగ వీరు గావించి యుండిరి.

కాని, ఈ మహాత్కార్య నిర్వహణమున కీ సంఘమువారిచే సూచితమైన పరిపాలనాయంత్రము ప్రజాసమ్మతముగ నుండజాలదు. రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్యపారిశ్రామికశాఖ లుండవలె ననియు, సామ్రాజ్య పారిశ్రామిక సేవ యేర్పరుపబడవలె ననియు వీరు దెలుపుచున్నారు. సామ్రాజ్యశాఖ రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వహకవర్గసభ్యులలో నొకరి ఆధిపత్యమున నుండును. వీరికి ముగ్గురుసభ్యులు గల సలహాసంఘము సహాయముగ నొసంగబడును. వీరెల్లరును అఖిలదేశ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి వలయు కార్యవిధానము నవలంబించుచుండును. ఈ విధాన

మును కార్యరూపమున బెట్టు అధికారము రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు విభజించబడును. రాష్ట్రీయ శాఖను పరిశ్రమల కై రెక్కరును, అతనికి సహాయులగు ముగ్గురు అనధికార సభ్యులు గల సంఘమును నిర్వహించుచుండును. ఈ విధముగ నీ కార్య నిర్వాహకాయంత్రము నిర్మితమైనది. ఇందు మూలమున సర్వాధికారమును ప్రభుత్వోద్యోగుల వశంగతమైనదని తేటతెల్లము కాగలదు. ఈ సమయమున మన మొక విషయమును దృష్టి సథమున నుంచుకొనుటవసరము. ఈ పారిశ్రామిక కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు దేశ పరిశ్రమలను విజృంభింపజేయుటతోడనే సంతృప్తి చెందరాదు. దేశజాతి స్వీయదేశ పరిశ్రమలను స్వీయ లాభమునకై పెంపొందించుకొనుట కవకాశముల గల్పించు నుద్దేశముతో ప్రభుత్వమువారు వర్తించవలయును. విదేశీయుల దేశ పరిశ్రమలను తమ లాభమునకై వృద్ధి నొందించుటకను విరుద్ధము. కావున భారతీయులకు తగిన విజ్ఞానమును, తగిన కార్యనిర్వహణ సామర్థ్యమును, తగిన ప్రభుత్వ సహాయమును యొసంగుట వాంఛనీయము. కాని యీ కార్యనిర్వాహకవర్గనిర్మాణము గాంచినయెడల ప్రతివిషయమును భారత దేశాశయములకు భిన్నముగ దృష్టముతో తిలకించు అధికారుల హస్తములయందీ శాఖాధిపత్యముపడినందున దీనివలన నెట్టి లాభమును చేకూర జాలదను సందియము ప్రజామానసముల తాదించుచుండుట నిశ్చయము. కావున, నిట్టి విషయమును ప్రభుత్వ వశము చేయుటకైనపుడు, ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయానుగుణ్యముగ వర్తించునదై యుండుట త్యవసరము. ఇంతేగాక ఈ విధానమువలన నపారధనము ఉద్యోగములకే వ్యయముగుట నిశ్చయము. కావున మాళవ్యగారు సూచించినటుల సామ్రాజ్య కార్యనిర్వాహకసంఘమును తొలగించి శాసనసభలచే నెన్నుకొనబడిన అధికసంఖ్యాకులు గల యొక సభవారి కా అధికారము నొసంగిన బాగుండు నని మా అభిప్రాయము. ఇందుమూలమున ఈ శాఖవారు కార్యనిర్వహణమునకు శాసనసభకు బాధ్యులుగ నుండుటయు, వత్సరమునకు రెండు లక్షలరూప్యముల వ్యయము తగ్గుటయు కూడ తలపించును. మరియు, ఈ శాఖోద్యోగుల ప్రభుత్వమువారి రెల్లు నియోజితులతో మనకు తెలియదు. విదేశముల నుండివచ్చి, ఈ దేశపరిస్థితుల నిండుకయు నెరుంగని వారికి వీని నొసంగుటవలన నెట్టిలాభమును లేదు. వీనిని పట్టపర్తిలయం దుత్తీర్ణులైన భారతీయుల కొసంగు తెంతయు సందర్భము. భారతీయుల ననేకులను విరివిగ విదేశములకు బంపి, వారివిషయముల నేర్చుకొనుట కవకాశములను గల్పించుట ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. ఈ విధముగ నీ శాఖ భారతీయవశమున నుండినియెడల, అది ప్రజలకు విశ్వాసపాత్రమై, విజయవంతము కాగలదు.

దుర్భరమైన దేశకాలస్థితి.

దుర్భరమైన వర్తమానదేశస్థితియును కాలస్థితియును ప్రజలను భీతావహించిత్తులను జేయుచున్నది. మహాసంగ్రామమువలన సకలపదార్థముల ధరలు విపరీతముగ పెరిగినవి. ముఖ్యముగ వస్త్రముల ధర నాలుగురెల్లు పెరిగినది. పదార్థములను విపరీతమైన ధరల నిచ్చినను పొందుట దుర్లభముగ నున్నది. యుద్ధోపద్రవమునకు

మహాత్మా మము చేయుత నొసంగు నను నూచ నలు గలవు. అనావృష్టివలన సంప్రాప్తము గా నున్న కష్టములను కాలము విశదీకరింపగలను. యద్ధోపద్రవమునకు మహాత్మా మమునకు మహా జ్వరము ప్రజలను మృత్యుదేవతనాత బడద్రో యుటకు దోడ్పడుచున్నది. అన్ని దిశల నుండియు ను ప్రజల హాహా రావములు వినివచ్చుచున్నవి. పట్టణముండియును పట్టణములనుండియును దిక్కు మాలిన ప్రజల యార్రవాదములు వెడలుచున్నవి. నే డున్నవారు రే కగపడుట లేదు. ప్రజలు నిస్సహాయులై కుడువ కూడులేకను కట్ట బట్టలేకను పరితపించుచు మీదమిక్కిలి మహాజ్వరము నకు బలి యగుటను జూచినపుడు పరమసంతాప ము గలుగుచున్నది. కాని ప్రజలను నీ యీతి బాధల నుండియును మహాజ్వరము నుండియును రక్షించుటకు లేగిన ప్రయత్నములను జేయుటకు ప్రజలు గాని పాలకులు గాని పూనుకొనకుండుట విచిత్రముగ నున్నది. అన్ని కష్టములు సామాన్యముగ దర్శించును బాధించుచుండును. అన్నవస్త్రములు లేక కష్టపడుచుండెడి బీదవారల విశేషముగ జ్వరోపద్రవమునకు గురి యగుచున్నారు. ఆరోగ్యవ్రజములైన గ్రామములయం దీ కష్టము లధికముగా నున్నవి. ప్రజలు ధనసహాయము గాని వైద్యసహాయము గాని లేకను కష్టపరం కరల పాలగుచున్నారు. ప్రజల యోగక్షేమములకు బాధ్యతను వహించవలసిన భారమంతయు తమమీదనే గలదిని ఘోషించెడి పాలకవర్గ మీ కష్టసహాయమునందు ప్రజల నుద్ధరించుటకు గట్టి ప్రయత్నములను జేయకుండుటకు గల కారణము దుర్గాహ్యముగ నున్నది.

అనావృష్టి
కాశీయశ్రీ సంవత్సరమునందు భరతఖండ మునకు అనావృష్టిదోషము వట్టిన దని వృష్టి పాతపు లెక్కలు విశదము చేయుచున్నవి. ఒక వంగరాష్ట్రమునకు మాత్రము అతివృష్టిదోషము గలిగినను నితరరాష్ట్రములకు అనావృష్టిదోషము గలిగినది. అనేకస్థలములందు సగమువాన యైనను గురియలేదు. వంగరాష్ట్రము గాకను వృష్టిపాత గణమున కేర్పడిన 78 స్థలములందు 72 స్థలము లు లెక్కదలను దెలుపుచున్నవి. పింగళసంవత్సర మునందు మంచివానలు కురిసినవి. వంటలు బాగుగ నండినవి. అయినను ఇప్పుడు భావ్యము పుట్టి తొంబది రూప్యముల చొప్పున విక్రయింప బడుచున్నది. బియ్యము చిల్లరగ రూప్యమునకు రెండున్నరపడి చొప్పున విక్రయింపబడుచున్నది. బీదకుటుంబములకు వారి సంపాదన బియ్యమున కైనను చాలనిస్థితి ఏర్పడినది. కాశీయశ్రీ సంవత్సరమునం దీదుస్థితి గలిగినపుడు సిద్ధాద్రిసంవత్సరమునందు ప్రజల కెట్టి దుర్దశ సంభవించునన్నదో దురూహ్యముగ నున్నది. రాగల సంవత్సరమునందు ధర లింకను పెరుగుటయును సంభవము. ప్రజాక్షేమపరాయణులు ప్రజల రక్షణోపాయముల నన్వేషించుటకు సమయ మాసన్న మైనది. ఈ సమయమునందు పాలకులు శ్రీమంతులు విద్యావంతులు యథార్థముగ ప్రజాసేవకై వారి విద్యాభికారసంకల్పలను వినియోగించుట యవసరం బగుచున్నది. ఈ యవసరమును ప్రజా సేవకై ప్రజాసేవతత్పరులు వినియోగించి కృతార్థులయ్యెదరు గాత!

ధరల నిర్ణేతలు
పాలకులు వస్త్రముల ధరలను భావ్యముల ధరలను నిర్ణయించుటకై కొన్ని కట్టుబాటులను జేసి నిర్ణేతలను నియోగించిరి. కాని వారివలన ప్రజలకు ప్రయోజనము గలుగలేదు. పాలకులు దేశమునందు సమృద్ధిగ భావ్యము గలదనియును యానములు లేవనెడున ధరలు పెరిగిన వనియును తెలుపుచున్నారు. పట్టణములందు ధరలు పెరుగుట కిది కారణంబైనను గ్రామసీమలందు ధరలు పెరుగుట కిది కారణంబు గాజాలదు. ఆహార పదార్థములు సమృద్ధిగ లేకుండుటయును ధనము లేకుండుటయును ధరలు పెరుగుటకు ముఖ్య కారణంబు లని యాహింస వలసి యున్నది. పాలకులు మెసపోతుమియీ దేశమునకు భావ్యపు తెగుమతి నాపుటవలనను ప్రజలకు కొంతపాకర్వ మేర్పడవచ్చును. ధర్మ వివర్తితముగ పెరిగిన సమయమునందు చిల్లరధరలు కొంత పెరిగినను మొత్తముమీద ధరలు విశేషము పెరుగ లేదని పాలకు లభిప్రాయపడుట విచిత్రముగా నున్నది. నిర్ణేతల నియోగములు పట్టణవాసులకు కొంత లాభించినను గ్రామవాసులకు లాభించు వని తోచదు.

గ్రామవాసులు
భరతఖండమునకు ప్రజలు 100-కి 90 వంతున గ్రామసీమలందు నివసించుచున్నారు. దేశాదాయమునందు మూడువంతులు గ్రామసీమల నుండి వచ్చుచున్నది. గ్రామవాసులందు స్వల్ప సంఖ్యాకులు మంచిస్థితియందున్నను చాలభాగము దుర్భరదారిద్ర్యమునందు మునిగి తేలుచున్నారు. వారికి జీవయాత్రను సుఖముగ గడపుటకు వృత్తులు లేవు. ద్రవ్యము లేదు. వ్యాధిగ్రస్తులకు వైద్యసహాయము లేదు. దుష్కాలమునందు సహాయము చేయువారు లేరు. ప్రజలు మహాజ్వరము నకు బలియగుచున్నారు. ఇట్టి దుర్భరదశయందు మునిగియున్న ప్రజల నుద్ధరించుటకై జనులు కంకణమును గట్టుకొనవలసి యుండును. మహాసంగ్రామమునందు లక్షలమంది మృతిచెందుచున్నారని మన సామభూతిని దెలుపుచు సహాయమును జేయుచున్నాము. మనకండ్ల యెగుటను మన దేశబాంధవులు లక్షలకొలదిమంది ప్రతి యేటను మరణించి విషూచి జ్వరములకు లోనై మృత్యుదేవతనాత బడుచున్నను మన ముదాసీన భావమును వహించుచున్నామని మహాత్మా గాంధీ చేసిన సద్బోధను భారతీయులు నిరంతరము లక్ష్యమునం దుంచుకొని సోదరులను రక్షించుటకై పాలుపడవలసి యుండును. గాంధీ హితోపదేశమును లక్ష్యమునం దుంచుకొని పాలుపడుటకు సమయము సమకూడినది. ధరలు విపరీతముగ పెరిగినవి కఠినపెర్పడినవి. ద్రవ్యము నుర్ధ్వమైనది. మహాజ్వరము దావరించినది. ఇట్టి ఆపదకయందు ప్రజలకు సహాయమును జేయుటకై ప్రతిగ్రామమునందును సేవాసంఘములను స్థాపించి ప్రజలకు సేవజేయు దేశభిమానులకు పవిత్రమైన ధర్మమై యున్నది. సేవాపరాయణులు సేవాసంఘములను స్థాపించి బీదల కన్న దానమును వస్త్రదానమును రోగాదులకు వైద్యసహాయమును జేయుటకును బూనుకొని స్వీయధర్మమును నిర్వహించుట కుపక్రమించుదురుగాత! ప్రజలు స్వయంసహాయదీక్ష ను బూని సేవావ్రతము నవలంబించిన మహత్తార్థములు సులభసాధ్యములు గాగలవని అసంతముఖముల లోకచరిత్ర చేయుచున్న మహాభోధను శ్రీమంతులు విద్యావంతులు యువజనులు గ్రహించి ధర్మప్రవర్తకు లయ్యెదరు గాత!

విన్నపము.
ఈ క్రింది విన్నపమును, తిలకించి, దీపావళి వంతుగ దివసమున ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాలకు ధన మొసగి, జాతీయవిద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడ భారతీయుల నెల్లర గోరుచున్నారము.
ఆంధ్రజాతీయకళాశాల - మచిలీపట్టణము.
ఇప్పుడు జవలంకొక విన్నపము.
మహాత్ములారా!
రమారమి యేడుసంవత్సరములనుండి బందరు పట్టణమున జాతీయపద్ధతి వనువరించి విద్యాదానము జేయుచున్న ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను మీరంద రెఱిగియే యున్నారు. ఈ కళాశాల దిగదిసాధివృద్ధి జెందుచు, ఘనత జెందిన హైందవుల యాదరణకు బాత్రముగుచుండుట ఎంతయు శ్లాఘనీయము. ఇందుఁ బ్రస్తుతము 2000 విద్యార్థులు గలరు. వారిలో దూరదూరస్థలములనుండి వచ్చినవారును పెక్కులు గలరు. ఈ పాఠశాలలో ప్రవేశపరీక్షవఱకు ఆంధ్రాంగ్ల సంస్కృతభాషలును, గణితాది శాస్త్రములును, జాతీయపద్ధతిని విద్యార్థులకు నేర్పబడుటయే గాక, మెకానికల్ ఇంజనీరింగ్ మొదలగు ఉపయోగకరమైన వివిధ కళలు గూడ ప్రత్యక్ష ప్రయోగముతో బోధింపబడును.
ఇట్లు ఆత్మంతోపయోగకరమగు పాఠశాలకుఁ జేతనగుఁజుటకు ధన సాహాయ్యము జేయుట ప్రతి హైందవుని విధి. ఈ సంవత్సరము దీపావళివంతుగ దినమున ఆంధ్రకళాశాల నిమిత్తమై యింటింటికిం బోయి భిక్షాహాపమున ధనము ప్రోగుచేయు వలయు నని నిశ్చయింపబడినది. కావున హైందవ జాతీయాభివృద్ధి గోరువా రెల్లరును ఆ దినమున తమ శక్తికొలదిని ఈ యుద్యమమునకుఁ దోడ్పడుదు రని మేము నమ్ముచున్నాము.
సంతకములు:—నల్లా గురుస్వామిశాస్త్రి, పాత్మాల అయ్యశాస్త్రి, బమ్మ వేంకట సుబ్బయ్యశాస్త్రి, బి. ఎన్. శంకర్, పేరి. నారాయణమూర్తి, పు. నాగభూషణము, కా. నాగేశ్వరరావు, జి.నారిమర్యోత్తమరావు, ఆచంట-లక్ష్మీవతి, ఉప్పన - లక్ష్మీనారాయణ, కే. రామదాసు, డి. గోపాలాచార్యులు, కే. ఎల్. కేసరి, పి. చెంచయ్య, తె. రాజగోపాలరావు, జి. వేంకటరంగారావు, టి. రామచంద్రరావు, కే. గోపాలరావు, పి. వీరరాఘవులు, కే. నమ్మాళ్వార శాస్త్రి, ఎన్. వేంకటసుబ్బయ్య, బి. పాపయ్యశాస్త్రి, ఎన్. వేంకటాచలంశాస్త్రి, టి. ఎల్. రాధాకృష్ణనాయుడు, ఆర్. మదన గోపాలనాయుడు, పి. సుబ్రహ్మణ్యముశాస్త్రి, నాకాటి - వీరరాఘవరెడ్డి, కె. రంగయ్యనాయుడు, ఎ. కుమారస్వామిశాస్త్రి, నవులూరి - కృష్ణయ్య, బి. నూర్యారావు, ఆచంట - సుబ్బారాయుడు, కాతా-మార్యనారాయణ, ఆచంటశాస్త్రి శిల్పక శాస్త్రి, గ్రంథి - కృష్ణాశ్రీ, కే. వి. లక్ష్మణరావు.
వార్తనుగారి ఆగ్రహము:—కరాచీలో నొక కేసులో వార్తనుగారు వ్యాయాపాదిగా నేర్పబడుచుండిరి. గత శనివారము నాడు కేసు విలుమసరికాయన కోర్టులోనికి రాలేదు. 1.2 గంటలు వ్యవధి యియ్యవలెనని వార్తనుగారు పక్షమున మరియొక వ్యాయాపాది కోరెను. అట్టియ్యగూడదని బొంబాయి అడ్వోకేటు జనరలు స్ట్రాంగునును నిడికెను. పిమ్మట వార్తనుగారు వచ్చి విషయమును తెలుసుకొని తనకక్షి వారనియెద్ద పుచ్చుకొనిన ఫీజునందరి ఎదుటను కక్షి వాయన కిచ్చివేసి వెడలిపోయిరి. కేసువిషయమై కక్షి వాయన నడిగి తెలుసుకొనుటయే ఆలశ్యమునకు కారణమని కోర్టు ఆధికారి తేల్చి వెడలిపోయిరి.
దార్జిలింగ శ్రీవిద్యావంతులను మహాభాగ్యముగా నున్న కమ్మియ్యగారును సైక ఆంగ్లేయ యువతి కలకత్తాపోర్టు కమిషనరులకు సహానుకాద్యుద్ధినిగా నియోజింపబడినది. ఇంతవఱకు ప్రభుత్వమునందు నున్నత ఉద్యోగముల బడసిన శ్రీలంకా సీమయే ప్రథమగాని తెలియజున్నది.

బరోపామహానంగాముము

(రైలు దినపత్రిక)

అక్టోబరు 20

సంధిరాయవారములు

పరాసువారి భావము

పారిసు, అక్టోబరు 28:—ఆస్ట్రీయా హంగరీవారీభి పరాసునూచకము. మరియు ఆస్ట్రీయా వారీతనమువారు జర్మనీవారీనుండి బడిపోవుచున్నారు. జర్మను మిత్రభక్త మంత రించుచున్నది.

మిత్రమండలి సమావేశము.

లండను, అక్టోబరు 28:—ఆస్ట్రీయావారు ప్రత్యేకము గ సంధిని కోరుట చాల ముఖ్యవిషయము. పారిసులోజరుగు చున్న మిత్రమండలి సభలో నీ విషయ ములోచింపబడును. క్లెమెన్సో, మార్షలుఫాబు, జవరలు వెట్రేసు, మార్షలుపేగు, లాయదు బార్బి, బొల్షుసు, మిలిటరు, కల్మలహోనుగార్దాసభ యందు సభ్యులుగానుండురు. వీరు తాత్కాలిక సంధినిగూర్చి యు అది సెరవేరనిచో తీవ్రసంగ్రామమునుగూర్చియు తక్కిన సర్వవిషయములను గూర్చియు వాలోచించెదరు.

యుద్ధసంఘమువారి తీర్మానము

లండన్, అక్టోబరు 28:—పార్లమెంటు సభలో ఈవారసంయోగ యుద్ధ సంఘములవారు సమావేశమైరి. యుద్ధసంఘమున బైబిలుగా పట్టుకొనబడిన వారినందరిని మొదట వదలవలెను. ఇయిదీలపట్ల ఘాతుకముల నొనరించిన వారినందరిని మిత్రమండలి వశముచేయవలెను. వారిని విచారణ చేసి వారికి కిగినశిక్ష విధింపబడవలెను. శత్రువుల ఘాతుకత్వ మును ప్రభువరముట కొక సంఘము చేర్చువలెను. ఇవి జరిగిన గాని తాత్కాలిక సంధి కవకాశముండగూడదని వారు తీర్మా నించిరి.

జర్మనుసాంఘికుల భావము

ఆమెన్టరుడం, అక్టోబరు 28:—హోవాస్టెలరు వంశము వారీతో యుద్ధమో వారి ప్రవక్తలేకుండ సంధియో జరుగక తీరదు. ఈ సంఘర్షణమున జర్మనీభక్తులను కావల నున్న మన మిత్రులతో మేముతోరుచున్నామని రిచిప్రాగుసభలో కొనాను నుడివెను అపుడు చాల కోలాహలమున వార్షభ్యులును విన వచ్చినది. కెయిజరు రాజ్యమును త్యజించవలెనని యాహుడు వగా ఆసభ్యసంఘమున యని ఆభ్యుత్సాహ మందలింపెను. మీ రు సభ్యులే, యనివంతమాత్రమున కెయిజరు క్రిమినలుకోర్టులో విచారించబడుట తప్ప నది గాదని యూలు పలికెను.

స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము.

లండన్, అక్టోబరు 28:—18 మధ్యయుగోపు తుస్థాపు రాష్ట్రములవారు సమావేశమైరి. వీరు 5 కోట్లయంది పక్షమున స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించిరి. నిరంకుశత్వమును తిర స్కరించిరి.

వైసిడంటు విల్సనుగారి మరతులు

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 29:—ఆర్థికనిరోధములను తొలగించు వలె ననివిల్సనుగారు నుడివెరి. అనగా అనిష్టంధవ్యాపారము వారిభావమునని నేనెలు ఆర్థికసంఘాధ్యక్షుడు విల్సనుగారి కీవాసెను. జేతెయ ఆర్థికవిధానముల నిరోధమునుగూర్చి నేనే మియు నుడువలెను. విజేతెయలనుగూర్చి విధింపబడిననుంక మువిదేశములకన్నిటికిని సమముగకర్తించవలెననినా అభిప్రాయము. అందరికిని సమముగు వ్యాపారసమత్వముల కంగీకరింపని వారికిశిక్షవిధించునదికారము సర్వజీవమ్యేకనమనకే యుండ దగునని విల్సనుగారు నుడివెరి.

ఆస్ట్రీయావిచ్ఛేదనము.

లండను, అక్టోబరు 29:—ఈసామ్రాజ్య మతిశ్రుముగ పూర్తిగ నీలిపోవుచున్నది. కొంతమందినైన రాజవత్సమునకు శత్రువులకు రాజ్యాంగసభలలో చాలమంది మంత్రులు పని చేసిరి గాని ప్రయోజన మేమియును కలుగలేదు. జర్మనులును సువియోవాదము ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణదీక్షలు లగుటవలన విచ్ఛేదన మనిచార్యమైనది. ఆస్ట్రీయాలోని జర్మనులు స్వార్థం

త్ర్యయను కోరుచున్నార నేనా జర్మనీతో వేగవంతము చున్నాను. హంగరీవారు పూర్తిగా విడిపోవ గోరుచున్నారు. కారలుచక్రవర్తి బుడాపెస్తుకు వెళ్లెను. ఆచటనకిడు హంగరీ రాజుగా స్థిరపరుపబడ గోరుచున్నాడు. వియన్నాలో కరువు వలనకలుగనున్న ఆపదనుండి అవదుతప్పించు కొనజెంచెను. ఇటలీ జేతెయనుకు శత్రువు లాక్రమించి భాగమును చాలా టినుటిరమునందలి ప్రజలేమును ఇటలీవారికి లభింపగలవట నిశ్చయము. కాని పూర్వము హంగరీవా యారక స్థాపులకు వదలెదరనితోచెను. ఈ రాష్ట్రములన్నియు బాగుగా స్థిరపడు టకు చాలకాలము పట్టును.

లూడెనుడ్రపు రాజీనామా

పారిసు, అక్టోబరు 28:—జర్మనుల పరాజయమున కిది గట్టిహుదనయని పరాసుమిత్రులు వ్రాసెను.

సాక్షను మంత్రుల రాజీనామా

ఆమెన్టరుడం, అక్టోబరు 28:—సాక్షను మంత్రులగు వారు రాజీనామా నిచ్చిరి. జర్మను సాంఘికుల తైర్వ మతిక యించుచున్నది. హండెనుబద్ధుడు వైసముదని తలముట పార పాటు. రాష్ట్రాధిపతులందరును రాజీనామాల నియ్యవలెను. జర్మను లసభ్యసమగ్రమున కొట్టుకొనుచున్నారు. ప్రవాహంపా లన మేర్పడినచో 24 గంటలలో లాయదుబార్బి (వైసిడంటు) విల్సనుగార్దతోసంధి జరుగగలదని హెరునిసనరు మూర్నిదిలో నుభ్యసింపెను. ఇత దీటివల నే చెరసాలనుండి వదలబడెను.

జర్మనీ లొంగిపోవుట.

జర్మను మిత్రజేతెయలన్నియును లొంగినవి. కొన్ని లొంగుచున్నవి. కాన జర్మనీపూడ లొంగవలసివచ్చును. కొన్ని వారములుగాని కొన్ని నెలలుగాని జర్మనులు తీవ్రముగపోరినను తివర కాగతి తప్పదని మున్మునుప్రక వ్రాసినది.

హంగరీసిటి

ఆమెన్టరుడం, అక్టోబరు 29:—బుడాపెస్తులో వారు కరోనీగారి కార్యాలయము నొద్ద 200 యంది యుద్ధాగ్రులు సంధికొర కాందోళనము నలిపిరి. విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు వీధులవెంట తిరుగుచు నైర్వములను చీల్చువలెననిరి. ఆస్ట్రీ యాలోని హంగరీ యుద్ధాగ్రులు స్వజేతెయనుకు పోయెదనని తెలిపిరి. హంగరీ దొరతనమువారు ఆహారవద్దాముల ఎగు మతులను నిషేధించిరి.

కొంటు లామాస్పిగారు

లండను, అక్టోబరు 29:—కొంటులామాస్పిగారు కొం టినాది. ఇతడు మిశ్రిమచుత్తనము చేర్చువల గోరుచు న్నాడు. నూతన ప్రజాసాతిత రాష్ట్రనిర్మాణమున కతడభి మాని. పరిణాతికిని ప్రత్యేకప్రభుత్వ ముండకలెననియు ఇతని భావము.

కారలుచక్రవర్తి విజృంభి.

ఆమెన్టరుడం అక్టోబరు 28:—వైసిడంటు నానికు అను దేభాభిమానమును చూడవలెను. కొంతి త్వరలో కలుగ నున్నదని కారలుచక్రవర్తి విజృంభి పంపెను.

హుస్సానకు మంత్రులగము

హుస్సానకు వర్గహవారి రాజీనామాను కారలు చక్ర వర్తి అంగీకరించి కొంటు లామాస్పిగారు ప్రధానమంత్రిగా నియమించెను.

సౌతుష్టిప్రు ప్రతినిధి

లండను, అక్టోబరు 28:—సౌతుష్టిప్రువారు హువల కు విల్సనుగారిని పార్లమెంటు సభ్యునిగా నియోజించిరి.

పార్లమెంటుసభలో శ్రీలు

లండను, అక్టోబరు 29:—నేను చాలనంది శ్రీలు అపరిచిత ప్రదేశమున గూర్చుండిరి. ఇదియే వీరకాకు మొద టిసారి. కాంగ్రెసు (స్పీకరు) వక్తకు విషయము సాగుట వలన నరికు సభకు రాతేడు.

ప్రేస్తు పుష్టిగారు లండనుకు వచ్చుట

లండను, అక్టోబరు 28:—బార్బి చక్రవర్తిగారికిని, కన్నాటుప్రేస్తు ఆర్థుగారికిని సహాను స్పీటు మార్షలు చిన్న ములను సువియోవాదము ప్రేస్తుగారితో పుష్టిగారు లండనుకు వచ్చిరి. జపాను లా.లా.వారును స్వాగతిమొసగిరి. బార్బిచక్రవర్తి, కన్నాటు ప్రభువుగార్లు ప్రేస్తుగారికి స్వాగత మొసగిరి.

నియోజనము

లండను, అక్టోబరు 28:—పార్లమెంటును విరమించు టను నియోజనమును గూర్చి పార్లమెంటు సభలో త్వరలో తేజపబడునని నమ్మకముగ తెలుపబడినది.

విమానదళము.

లండను అక్టోబరు 29:—ఎయిసు సీరీస్యాలలో, చాలమందిలు లేచినవి. 200 విమానములు చాటూపోర్చియను ప్రాంతమున చాలవత్సమును కలిగించెను.

మరణము

లండను, అక్టోబరు 29:—చిత్ అల్బర్డుమార్కు నాము గారు మృతిమొందిరి.

ప్రాస్తు

పరాసువారి పురోగమనము.

లండను, అక్టోబరు 29:—గతరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—గ్రామములలో కెయిరుగానున్న ఆయి నునదియొక్క తూర్పుయొడ్డున భయంకరమైన పోరాటము జరిగెను. ఆచ్చుట శత్రు సైన్యములు యెక్కువ నిరోధనమును గావించిరి. మరి దక్షిణమున పరాసు సైన్యపంక్తులు ఆయిను నదివరకు ప్రోసికోవచ్చి గైనునకు వాయవ్యములనున్న కొన్ని ప్రదేశముల నుట్టకెంచిరి. సెరసిపుస్సుకు యాకాస్య ములనున్న వెర్మప్రదేశమునకు తూర్పుభాగమువరకు వచ్చి తియి. పరాసు సేనలు ఆయిను, సెరసిదుల నుభ్యును శత్రు సైన్యమున కెయిరుగనున్నారు. పార్లకీ తూర్పుతై ప్రును, బా టూపోర్చియను పశ్చిమమునకు పరాసువారు పురోగమనము గావించిరి.

బోయిసుబెల్లి లింతయు మాడే.

లండను, అక్టోబరు 28:—బోయిసుబెల్లి అంకియు మాచా స్వకతమైచున్నదని ఆమెరికను ఆధికారి ప్రకటించు చున్నాను.

శత్రునిరోధము ఓడింబడెను.

లండను, అక్టోబరు 27:—(2 35 గంటలు)ఉదయము. గతరాత్రి అమెరికను బ్రిటు ప్రకటించుచున్నారు:—వెర్మను యుద్ధరంగమునందు విశేషమైన ఫలగులు ప్రేల్పబడినవి. బెల్లోవుకు బెల్లెడ్ శత్రునిరోధము ఓడింపబడెను.

ఇతర సమాచారములు.

ఒక ప్రసిద్ధమైన జనుము

లండను, అక్టోబరు 28:—పరాసు సైన్యముతో నున్న యూటరు విజేఖుడు నిన్నటిదినము తొలినాదనంపును యిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—హండింగు సైన్యపంక్తి దక్షిణ యునందుండినచ్చిన సైన్యముచే బ్రద్దుల కొట్టబడెను. పశ్చిమ యునందుండి మొదటి పరాసు సైన్యపురోగమముచే వెనుకకు వరల గొట్టబడెను. నేటిరాత్రి అప్రకేతు శత్రువులచే విడిచి వెట్టబడెను.

మా యుద్ధరంగము.

ఆయినుమీదనున్న వెండనకోర్డు మొదలు సెరిమిద నున్న మార్టియరునా వరకును, నై నునందు పశ్చిమమున కొక మైలు వరకును వ్యాపించియుండెను. జవరలు డెలిసికి మంద రున్న జర్మను సేనలయు తిరోగమమును గావించుచున్నది. చాటూపోర్చియను, ఆ రానికిని నుభ్యును పంక్తులన్నియు వెనుకకు తిరుచుగొట్టబడు అపాయకరస్థితియందున్నవి. గతమా సమనందు జవరలు డెలిసిగారి సైన్యములు ప్రసిద్ధమైన జల మును పొందినవి. జవరలు డెలిసిగారి కాలిబంటు సైన్యముల యొక్క ఎడతెగని నిరోధమువలన ప్రస్తుత యుద్ధరంగమునకు ను మూర్కునకు దగ్గరనున్న కడపటి నీటిపంక్తి చీల్చబడెను.

మిలిటరీ సింగింగులు.

పరిశీలన విశ్లేషణములు.

జనరలు బుర్రాహుతి రాజీనామా యిచ్చుట.

(మాట వచ్చుటలో ఆలస్యమునది)

సియ్య, అక్టోబరు 28:—మిలిటరీ పరిశీలనకు వారము

నాడు తన విశ్లేషణము ముగియించి నిర్ణయము వచ్చుచున్నది.

ఈ వారమునందు జరిగిన ముఖ్యమయిన విషయములలో

ర్యునీడేశమునందు నాయకుడైన జనరలు బుర్రాహుతి

నాయకు రాజీనామా యిచ్చుట అతడు 18 వ జూలై నరకు

ప్రస్తుతమునందు కని విని ఎరుగకుంట్టి గొప్ప జనర

ని పెట్టుకొనిపోయి గొప్పపరిణామమునకు గల విషయము

మనందము జనరలు భావనకు, నానాదేవు డాక్టరు

కు పోటీలను, జనరలు పాకయివ్వకు తన నిర్యానమునకు

పరిపూర్ణ విజయమును గాంచెను. జనరలు బుర్రాహుతి

గారి రాజీనామాపత్రము గలిన రాజకీయపు మార్పులు మిలిటరీ

విషయములందలి మార్పులకు పెట్టుకొని నుండకలవచ్చును.

జనరలు మిలిటరీ వారు ఆంగ్లాండును, బలశక్తియు నయిన

నాయకుని పోగొట్టుకొనిరి గావున వారి నాశనము సుస్థిరము.

మిత్రులందరివారి విశేషాభివృద్ధి

గతవారమునందు ఎక్కువగా రాష్ట్రాభివృద్ధి సందర్భమున

దించినవృత్తికి చెందకుండు డిప్యూటీ కమిషనరు నున్న

పాడుగాడి సాంస్కృతికమునందు విశేషముల సామర్థ్యములను

నిజపుకొని ముఖ్యమయిన విజయములను పొందితిమి. ఈ

పున కంతమునందు విశ్రాంతియు, మాత్రమే ప్రజలకును స్థిర

మగ నాక్రమించుకొనుట కనకాశీనామము. వారి నైపు

ములు విశేషముగ నున్నవనియు, ప్రస్తుతావస్థయందు రాష్ట్ర

యభివృద్ధికి అవి ఎక్కువ ముఖ్యమయినటువంటివి. వర్ష

నకు తరమున ముఖ్యమయిన కృషియు మొదటి ఆమెరికను

నైపుము కలనముగా పోట్లాడి యిటీవల కొంతమాత్ర మభివృద్ధి

కనబరచెను. ఈ ప్రాంతమునందు ఆమెరికనుల పురోగమమును

విశేష మొందినందుతో ఆటంకపరచి అడ్డుపెట్టిన జర్మను

నైపుములను ఖయిలీలగా పట్టుకొనిరి. 20000 మంది జర్మ

నుసిపాయిలను ఖయిలీలగా 150 కు సాకులను పట్టుకొనిరి.

ఆ కారణముననే నేపజయిగినునకు ప్రాంతమున నున్న

ఎయినునది తుడిచివేయున విశేషమైన కనకాశీనామము జరి

గెను. ఈ ప్రాంతమునందు జర్మనులు విశేషముగ నిర్మాణములను

వలన పరానామము 20 కు పాటులను విశేషమున ఖయిలీలను

పట్టుకొనినప్పటికి, స్థలము నాక్రమించుకొనలేక పోయిరి.

ఎయిను, ఆయినునువర్ష రంగులందు పోరాటము ఆగకుండు

జరిగెను. జర్మనులు బలవంతమైన ప్రదేశములను స్వాధీనము

నందుంచుకొనుటవలన అక్టోబరు 25-న తేదీని జరిగినపరామ

వారి అనర్హులందఱును విశ్వకముగా అడ్డుగింపబడెను. ఎట్లైనను

మిత్రులందరివారు విశేషముగ సభివృద్ధి గాంచిరి. ఆ నేకతల

మంది వియిలీలను తుపాకులను పట్టుకొనిరి.

బ్రిటిషు విజయము.

గతవారమునందు జరిగిన మిత్రులందరి విజయములలో,

రాల్స్, లింగు, హార్ని ను జనాభ్యుయోగము బ్రిటిషు నైపు

ములు, వేలవృద్ధికు దక్షిణభాగమున గాంచిన విజయము

మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. 20 మైళ్లదూరము వ్యాపించి యున్న

యొద్దరంగమునందు, ఆయిను మైళ్లదూరము తీగమైన యొద్దము

జేయుచు పురోగమము జేసిరి. జర్మనులు ఎక్కువబలమున

దుండుకులనను, అత్తిపరిశ్రమములకు అలవాటుపడిన జేత

మునండి పర్యాయము పొందుటకులను, బ్రిటిషువారి విజయము

మరింత ప్రసిద్ధిపెందినది. ఆయొద్దరంగము రెండు సెక్షన్లులను

మధ్యనుండి, ఆ నేకమైన అడ్డువులచేతను, గ్రామములచేతను

చీల్చబడియున్నది.

ఆ కారణము గొప్ప ప్రతిబంధములుగా నుండి, డిమర్షులు అవ

వినండి, పెట్టుకొని జర్మను నైపువంక్రితో సమానముగా

ప్రసరించుటవలన అచ్చట ననేకమైన స్వాభావిక స్థానము

తేర్చుకుటకు సహాయభూతముగ నున్నది. ఈ ప్రదేశమునందు

గతవారములో సుమారు పదునైదు వేలమంది జర్మనులు

దీలను, 200 కు పాటులను పట్టుకొంటిమి. ఈ నైపుము

మాపురోగమము నడ్డుపెట్టు నుడేశముతో కనయగా పోరా

డినందువలన వారికి విశేషమైన నైపువృద్ధి కలిగినది.

దక్షిణమున నుండు ఈక్రమములను భయపెట్టును గావున

ఈ ప్రదేశమునందు మాపురోగమను మింకను ముఖ్యమైన యొన్న

వార్తములో మిత్రులందరి శిశువుల గమనము

వార్తములో నున మిత్రులందరివారు కేగముగ అభి

వృద్ధి గాంచినారు. పరామైపునము సర్వయూత భూభాగము

ములను, బల్లెకనాకు నాయకులములను నున్న డాన్యులు

మీద నున్న పాటమైన గంగమును జేరిరి. పామెరియాలో

కప్పడే దోడికి ప్రాంతమిచ్చబడెను. ఆంగ్లమున జర్మనులయి

దీలను ముట్టుకొనుటకు వీలయినది. స్పృహకులు (కగయ) నా

వాన్యును పట్టుకొని బల్లెకనాకు నైపువంక్రితో సమానముగా

నాన్యు. ఆక్రమించుకొని వారు ఆంగ్లమునైపు దూరములో

మాత్రముండిరి. అత్తిపరిశ్రమలను పోగొని పోయెనుంచుమిందు

బలవంతముగా నున్నను విజయము పొందగలిగితిమి. వారు

మాంటిన్గ్రోలోనికి ప్రాంతమిచ్చి 2000 మంది ఖయిలీలు

గా పట్టుకొని, ఇ-పాలియులచే గట్టిగా పోగొనబడుచున్న

అత్తిపరిశ్రమ యొద్దనుండి తిరోగమము గాంచివు డని అత్తి

యనులను భయపెట్టుచున్నాము.

సంధిసమాచారము.

వివిధముల రంగములందును జరిగినముద్రములను మిం

దిన ఎక్కువగా ప్రాంతములను రాజకీయపరిస్థితులందు మార్పులు

తీరిగి సంభవించుచున్నవి. నునము అంతరించుచే జర్మనులపు

త్తియు వారు (వెనెడెంటు విల్లుకు కిల్లిక ప్రత్యుత్తరమునందు

జేయున మొదటిది ఆంధ్ర లిఖితు భాగ్యభి ప్రాంతము

ములను కలననవలయును అందు లిఖితు చేయు

వారి ప్రత్యుత్తరము వారు సంధి కోసమన్నట్లు, వారి అప

జయమును, దుష్టబర్హమును పెట్టెడిదేయుచున్నది. అక్టోబరు

24-న తేదీని వెనెడెంటు విల్లుకు గారు సంధి ప్రత్యుత్తరము

జేయెట్లుగా ను, ఖండితియుగాను నున్నది. అది యితిరా

యబాంతులకు తావోమిగును, సంధి అయినపరక జర్మనులు

తీరిగి యొద్దము ప్రాంతమిచ్చునందు నుండగలములకై వారి

యొద్దనుండి తిరిగివచ్చుచున్న పుట్టుకొనుటకు మిత్రులందరి

వారు విశ్వకమునకులై యున్నారనియు, నునము వారి

యొద్దనుండికలన నునమునకువచ్చుచును ఆచరణయగుంచెన

రనియును, మరయు జర్మనులకు ప్రతినిధిగా నుండుంటి జర్మను

ప్రభుత్వముతోడ చర్చావరంము అందు స్పష్టముగ గలను.

మాపురాచిత్రము పూర్ణముగాను, ఖండితముగానుండి, జర్మనీ

పాదాక్రంతము జేయున టుండకలెను. పూర్వవారపరా

యము ఈ సంస్కరణములకు ప్రతిపాటుముగ గర్హించు

టకు తమకే క్రిందపరక పాటుపడినను వారి ప్రయత్నము

తెప్పటికిని విజయవంతములు కాజాలవు బుర్రాహుతి నా

శనము మిలిటరీ జంకరాపాట్లల అధికారబలములతోయే పోయిన

దనియు తిరిగి వాటిని పునర్జీనము గాంచింపగూడదనియు ను

చించుచున్నది. జర్మనుల ప్రజలు సంధిని కోరుచున్నారు. జర్మ

నులు మిత్రులందరివారి సరకుల సంగీకరించనియెడల అత్తి

యా హంగరీయును టర్కీయును వారికి సహాయము చేయుట

నావికేయరయ్య ను అందులను నుండు మిగిలినకాలము

సాగనిచ్చి జర్మనులతో యొద్దరంగమునందు మాపు బడిన

యెడల తమకు పరిపూర్ణ విజయమును వాకరమున కలుగునని

వారికి తెలియును. జర్మనీ ఎక్కువగర్హము గలదియు విజయ

మున కలనడిపియునై యున్నది. కాబట్టి జర్మనీ మిత్రుల

దలనకును లంగీకరించుట యుగా జర్మనీజేతము 100 సంవత్స

రము లీరువర్ష తేన అచ్చెంటు దినములనుండియు ఆంగ్లమిచ్చి

నానికంటె ఎక్కువైన గర్హభంగ ముకుభవింతుట మరయ్యము.

బ్రిటిషు నైపుముల పురోగమము.

అండె, అక్టోబరు 28:—19. 40 సామంతము నేటిరాత్రి

ఎఫ్. నామ్. సర్ డెగ్లస్ హేగు గారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:

నాల్గవీ నీనునకు దక్షిణభాగమున పోరాటమైన పరప హార్ని

పెట్టుకొనుట మధ్యమునకు విపరీతమైన ప్రతిపాటులను జయించి

పురోగమము గాంచితిమి. మరయు 100 మంది సునము

లను ఖయిలీలుగా పట్టుకొంటిమి. అదివారమునాడు పండ్ల

కున్నర కున్నల బొంబులను క్రొందరు వదలితిమి. ఈక్రమ

త్రిముల 16 వారంబిని కాలిచ్చెచి పదింటిని క్రొందరు పడవై

చితిమి. బ్రిటిషువారి 15 యంత్రములు కలనకుటలేను.

బ్రిటిషు దేశమున విషవృత్తము

అండె, నవరమునను విన్నవించుచు బ్రిటిషు దేశము

సందర్శకును విషవృత్తము కనుత్రిక్రమగా నున్నది. కొన్ని సార్

కాలము మాయమైనది. నవరములంత విపరీతముగ తేవునని

అసలు లేకపోలేను దీక్షలు చేయించుటచే న్యాధిని నిరోధిం

చుట నులభించి క్రిమిశాస్త్రజ్ఞులు సభదేవి ఏకగ్రీవముగ

తీర్మానించిరి.

పారిశ్రామిక సంఘము

మా. పండిత మదనమోహన న్యాయవాది

ప్రత్యేకనివేదికము

పారిశ్రామిక విషయ విచారక సంఘము వారి (జనరలు

కలసి 483 పుటల నివేదికమును ప్రకటించిరి. పండిత మదన

మోహన న్యాయవాది 55 పుటలు ౫౭ ప్రత్యేకనివేదికమును

ప్రకటించిరి. చెరువు పరిశ్రమ, వర్షములవ్యాపార, గాజు

పరిశ్రమ, పట్టుపరిశ్రమ మున్నగువిషయములను గూర్చి అభి

ప్రాయములు 182 పేజీలు పట్టించిరి. కాస్త్రీయ పారిశ్రా

మిక గుంతులను గూర్చి సక్రమముగ వివరములు జరుగవలె

కాస్త్రీయపరిశ్రమను కేర్పాటు జరుగవలెను. వాణిజ్య

విద్యను ముఖ్యముగ నేర్పవలెను. అవి మాలవ్యాధులు నుడిచి.

తూర్పుభండియా సంఘమువారి కాలమునండియా వ్యవసాయ

స్థితిని వివరించిరి. ఇండియా దొరతనమువారు అవివ్యవహారముల

ఎగుమతుల సాధకముగ పోస్టింగుచుటవలననే దేశమునందు

వ్యవసాయపరిశ్రమ మెండెనది. 1858 వ సంవత్సరము

నుండి బ్రిటిషు దేశపు పరిశ్రామముల కోరికవై దొరతనమువారి

రీతేతమున నుంచిరి కను ప్రతిపాదము గా పం

డించుటకు కేర్పాటులను తరుచుగ చేసిరి. ఇండియా దేశమున

నింకను శ్రేష్ఠతయగు ప్రత్తి పండితులు కనకాశీముకలరు.

అంగులకు ప్రోత్సాహము కలిగింపవలెను. అందువలన హిందూ

దేశమునకును బ్రిటిషు దేశమునకును గూడ లాభముకలుగలదు.

ఇదివరకును దొరతనమువారు అవశ్యవహారముల ఎగుమతులనే

ప్రోత్సాహపరిచి గారి వస్తువిశ్రాంతియనునట్లొద్దలేను.

వాంటిరల పారిశ్రామిక విద్యావేదములను 30 వరకు హెచ్చిం

చిగారి ఇంకను అవి ఏములకును చాలవు.

పారిశ్రామికముగ కలిగినాభివృద్ధిలము. 150 వత్సర

ములలో ను ఇండియా దేశము వలననే బ్రిటి

షు దేశము చాల నైశ్యర్య సంపన్నమైనది

గాని సర్వవహారభరిత మయ్యును భరతి భూమి క్రమ

క్రమముగ కటికద్రామునను గురి యగుటకు పరిపాటుల

విధానమే కారణము జపానుదేశపు పద్ధతిని సాధారణ్యర

సాయ పారిశ్రామిక విద్యలను జపానావ్యయనకు బోధించు

టకు ప్రయత్నింప వలెను. అంగ్లదేశమున ప్రాథమికవిద్యా

వశ్యత గుర్తింపబడెను. మనదేశమున నిక నాస్థితి కలుగమి

గోచరియము. అదిజరిగిన మనదేశమునా రింతవెనుక బడియుం

డదు. నేను ప్రపంచమున గొప్పయ్యును జరుగుచుండుటచే

శిశుముగ శ్రేష్ఠతయగుచు నేర్పాటులను జరుపుట అవసర

మగుచున్నది.

ఈదేశమున పరిశ్రమలు తలలెత్తవలసిన స్థానములలో

వలె నుత్తమ మగు పారిశ్రామికవిద్య అధికముగ న్యాపిం

వలెను దేశములు ఇతరులతో పోటీకి నిలవగలగుటకు తిగిన

విద్యలు అందవలెను. ఈనైపు పారిశ్రామికకళాశాలల నేర్ప

రచినను గూడ సమగ్రతను బడయుటకు భారతీయవిద్యార్థులు

విదేశముల కరుగవలసిన అవశ్యత తొలగదు. ఈదేశమునుండి

ఎగుమతి దిగుమతు లధికముగ నున్నవి. నాకా విద్యార్థులకు

కాళ మధికముగ నున్నదిగాన నాకావిద్యార్థులకు కధికముగ

ప్రోత్సాహము కలుగజేయవలెను. దొరతనమువారు దనసహ

యము చేయవలెను. అధికవిద్య నేర్పవలెను. ప్రభుత్వ పరి

లనకాఖ యొందవలెనని నానమాకాయలు చేసినతీర్మాన మ

సమంజసము. అనుకూలపరిస్థితులుగల బోట్ల పరిశోధకకర్మా

గారముల నేర్పింపవలెను. సామాన్యకార్యనిర్వాహక సంఘ

మననరము. ఆలోచనసంఘ ముండవలెను. ఆసంఘసభ్యు

లలో పలువురు కాననసభ్యులవలన నియోజితబడిన వారుగా

నుండవలెను. కొద్దిమంది దొరతనమువారిచే నియమితులుగా

నుండవలెను. వీనివలన సంవత్సరమునకు జీతముల వ్యయములో

2 లక్షలు కూడిగచ్చును. ఇండియా దొరతనముతో పాటు

పారిశ్రామిక సంఘము గూడ కడట మాడవలె ననుట నిరర్థ

కము. జీతములను తగ్గించవలెను. జీతగాండ్ర సంఖ్యను తగ్గించ

వలెను. భారతీయులలో నుత్తమ పండితుల నాకర్షింపకాలు

జీతముల నేర్పరచిన చాలును. విద్యావిషయమున ప్రతిదాని

కిని 15 లక్షలు ప్రారంభవ్యయమున నియ్యవలెను. పోలిటెక్నిక్

ఇన్స్టిట్యూటు 18 లక్షలు ప్రారంభవ్యయములకు 6 లక్షలు

వార్షికవ్యయములకు ఇయ్యవలెనని మాలవ్యాధులు ప్రాసిరి.

గుంటూరు పురమునందు దివ్యజ్ఞాన సంఘమువారు కట్టించిన

భవనమునకు నవంబరు 2-న తేదీనాడు ఆదినింటు గారు ప్రారంభ

మహోత్సవమును జరిపెనరు.

Death of an Indian Medical Captain. From Influenza.

KARACHI, October 29.
The death at Karachi took place from influenza on Sunday of Captain Lachmandas, Indian Officer of I. M. S., who was recently promoted to Captaincy. He was accorded a military funeral yesterday, his body being conveyed on a gun carriage from the Civil Hospital to near the cremation ghat accompanied by many European and Indian Officers and a detachment of the Bengal Regiment.

India's Poverty.

Gujarat Sabha's Telegram to Viceroy.

BOMBAY, October 29.

BOMBAY, October 29.
Mr. M. K. Gandhi, President of the Gujarati Sabha Ahmedabad has sent the following telegram to H. E. the Viceroy:—Whilst the Sabha yields to no one in its desire to help the prosecution of the war in every possible manner considers this to be the duty of India which aspires to equal partnership with Britain in the Imperial Federation it is its deliberate and considered opinion that India is not able to assume any further pecuniary burden. It is the confirmed opinion of the Sabha that the deep and everdeepening poverty of India is not fully realized by the officials. The Sabha has therefore unanimously resolved that the financial resolution passed at the Imperial Council meeting on the 10th September if carried into effect is sure to be heavily upon India. In the opinion of the Sabha the best method of receiving financial aid from India is to depend purely upon non-statutory voluntary contributions. The Sabha therefore hopes that its appeal not to enforce the said resolution will receive a favourable response from the Government.

Influenza Mortality in Karachi.

KARACHI, October 29.
The total mortality in Karachi from influenza during the past week was 768 which means an annual mortality of 296 on the census or 231.25 on the estimated population. On Sunday the mortality for the first time for ten days was under a hundred.

United Provinces

British Soldiers as Thieves.

A Case in the High Court.

A Cowardly Act.

ALLAHABAD, October 29.

In the case of robbery against three soldiers at the Allahabad High Court the Jury returned a verdict of guilty by six to three. The Chief Justice in his summing up said there was not smallest doubt that Mrs. Moloney was robbed by the same soldiers. It was a very cowardly act and he felt ashamed that the British soldiers should have acted in that way, but at the same time he must say that in this country and in these days of war when large number of soldiers were everywhere very few acts of that nature had been perpetrated and he thought that it was to the very great credit of British and Indian soldiers that there had been very little of cowardly acts such as one in the present case. His Lordship agreed with the verdict of majority and reserved sentence as he wished to see the character sheets of the accused who had served for 11 years and taken part in the present war.

Burma

Mr. C. R. Das in Rangoon.

RANGOON, October 29.
Mr. C. R. Das of Calcutta has arrived in Rangoon to argue the appeal of four men sentenced under 6 Defence of India Rules for persuading wharf coolies to strike.

South India

A Colombo message says:—Northeast monsoon has now definitely set in and ships are moored in the harbour facing northeast.

Latest Telegrams.

(REUTER)

(Un-corrected.)

LONDON, October 2, 9 6-55 P. M.

The Italian official communique says: "Plave battle is continuing victoriously for the Allies who are in firm possession of the left bank from the slopes of Valdobinade to Triviso-Ordergo Railway. We carried the heights of Valdobbiadene. The French captured Montepianar. We hold the plain of Sernaglia. The Eighth Army carried the heights of Colfosco and entered Susegana. The Tenth army advancing irresistibly pushed the advance guards to the left of the Monticane. Numerous guns have been captured. Of yesterday's prisoners 4000 have been counted and many more are coming in. On left bank of the Ornic we occupied Alana-Di Piave taking several hundred prisoners."

LONDON, October 29.—9.50 P. M.

The British aviation communique says:—There was increased aerial activity on October 28. We destroyed 32 enemy machines and drove ten down out of control. Eight British machines are missing. Our bombers dropped seventeen tons of bombs during the day.

. London, October 29

The British Italian officials communique says: "Enemy resistance is weakening considerably. Our cavalry and infantry forced the passage of Monticeno Taking several hundred prisoners."

(ASSOCIATED PRESS.)

BOMBAY, October 30.

At a meeting the Bombay Provincial Congress Committee passed a resolution that one lakh of rupees should be collected from this province as its contribution towards expenditure of the proposed congress deputation to England.

...ent and abruptly left the court without waiting for her cotton suits which were also fixed for hearing. Before leaving Mr. Norton informed the Court that the

ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾದವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು.

The Great War.

(Reuter's Agency)

Central Powers

THE AUSTRIAN CAPITULATION.

French Opinion.

London, October 28.

PARIS.—The Austro-Hungarian note is regarded as equivalent to capitulation. Further more the Vienna Government is breaking away from Germany while Mittel Europe and the Central Alliance are disappearing.

Allied Conference to Consider.

LONDON, October 28.

It is reliably stated that great importance is attached to Austria's desire for a separate peace. The question will be considered by the Allied Conference sitting in Paris which includes M. Clemenceau, Marshal Foch, General Petain, Sir Douglas Haig, Mr. Lloyd George, Mr. Balfour, Lord Milner and Colonel House. The Conference is surveying the whole situation including the question of armistice and terms and also the alternative of a most vigorous prosecution of the war if necessity arises.

The Break up of the Ramshackle Empire.

LONDON, October 28.

The Austro-Hungarian empire is breaking up rapidly and completely that it is increasingly difficult to follow the process. During recent debates in the Austrian and Hungarian Parliaments various ministers have endeavoured to rally some of the racial parties round the Throne but have met with no response. The unflinching resolve of the Czechs to found their own State and of the Croats to a joint new great Serbia has given an impetus to the disunion which nothing can arrest. Simultaneously the German-Austrians are demanding independence or inclusion in Germany, while Hungary is determined to break connection with Austria and Emperor Karl is now gone to Budapest under the compelling circumstances of the moment to affirm at least his position as King of Hungary and to escape the danger arising from famine-stricken Vienna. Italy's claims to her unredeemed territory and positions of the Dalmatian coast are secure but it is scarcely probable that Hungary will abandon Fiume to the Slavs without a struggle. It will be long before the new states can settle down to the new conditions for which they are now ardently striving.

Federal States in Austria.

London, October 29. 12-35 P. M.

It is understood that Count Lammasch is forming a Coalition Ministry whose chief aim will be the formation of new federal states. Count Lammasch supports the view of the various nations in forming their own special governments and sending delegates to a joint Government and he is an ardent pacifist.

Emperor's Appeal for Loyalty.

London, October 28.

AMSTERDAM.—Emperor Karl in an order to the Army and Navy urgently appeals to their loyalty during the present grave confusion and says that the day of peace is approaching.

Hussarek Cabinet Resigns.

LONDON, October 28.

COPENHAGEN.—A message from Vienna announces that Emperor Karl has accepted the resignation of the Hussarek cabinet and has appointed Count Lammasch to be Premier.

The Hungarian Situation.

Hungarian Officers' Demand to Return Home.

London, October 29.

AMSTERDAM.—The German Press reports that two hundred officers made demonstration at Baron Karolyi's headquarters at Budapest in favour of peace and University students paraded the streets demanding disbanding of arms. Hungarian Officers serving with Austria demand to be allowed to return home as they do not wish any longer to act as policemen among foreigners. The Hungarian Government has prohibited the export of foodstuffs.

German Socialists' Attitude.

LONDON, October 28.

AMSTERDAM.—In the Reichstag the Independent Socialist Cohn, amidst great commotion and applause, declared that the alternatives were war with the Hohenzollerns or peace without the Hohenzollerns. We extend, he said, our hands to our friends beyond the frontiers in this struggle. The Socialist Rohke said:—The Kaiser must abdicate. He was therefore called to order for this but he retorted:—"Call to order will not save the Kaiser from the criminal court."

Capitulation Inevitable.

German Press Opinion.

LONDON, October 28.

AMSTERDAM.—The "Vorwaerts" says that all Germany's allies have capitulated or are capitulating and Germany will finally be obliged to tread the same path. A fight of desperation for weeks or months will not, says the "Vorwaerts," alter the unavoidable result.

French Press.

LONDON, October 28.

PARIS.—The French press regards General Ludendorff's position as a most striking admission of German defeat.

Saxon Cabinet Resigns. Socialists Demand Republic.

LONDON, October 28.

AMSTERDAM.—The Saxon Cabinet has resigned. The German Socialists are becoming increasingly daring. The Independent Herr Linder, who was recently released from prison, in a speech at Munich denounced the Hindenburg idol and demanded the abdication of all Federal princes. He declared that the Germans were wading in a sea of lies, and added with a republic, we would be smoking the pipe of peace with Mr. Lloyd-George and Mr. Wilson, within twenty-four hours.

Great Britain

Women Admitted to the Strangers' Gallery.

Of the House of Commons.

LONDON, October 29.

Women were admitted for the first time to the Strangers' Gallery in the House of Commons and a score were present. The Speaker was absent suffering from influenza.

Government and Shipping.

London, October 28.

Replying in the House of Commons to Mr. Houston, Mr. Bosar Law said that the Government did not contemplate nationalisation of shipping.

Military Service Award.

D. C. M. to Havildar Rur Singh.

For Conspicuous Gallantry.

London, October 28.

The "Gazette" announces the award of the Distinguished Conduct Medal to Havildar Rur Singh of the Hong-kong and Singapore Garrison Artillery for conspicuous gallantry and devotion to duty, cheerfulness and never failing keenness throughout active operations. On one occasion when the battery was compelled to withdraw under heavy fire his coolness and total disregard of personal danger was most praiseworthy.

Japan and England.

Prince Fushimi in London.

LONDON, October 28.

The Japanese Prince Yoshitomo Fushimi has arrived in London to present the insignia of Japanese Field-Marshal to King George. Prince Arthur of Connaught and the "personnel" of the Japanese embassy welcomed him. The King and the Duke of Connaught received him most cordially. The Prince is residing at Buckingham Palace.

Date of Election.

LONDON, October 28.

It is reliably stated that an early announcement will be made in the House of Commons fixing the date of the dissolution of Parliament and the General Election.

South Shields' M. P.

LONDON, October 28th.—Mr. Havelock Wilson has been returned unopposed for South Shields.

War Committees' Resolution

Punishment for Cruelties Urged.

LONDON, October 28.

A joint meeting of Liberal and Unionist War Committees in the House of Commons passed a resolution for submission to the Premier that any armistice should include a condition for immediate repatriation of all prisoners of war. The British Government should notify Germany forthwith that as a condition of peace it will insist on the surrender, trial, conviction and punishment of all persons responsible for the cruelties perpetrated upon our prisoners. The resolution also stipulates for the immediate appointment of a commission to collect evidence of inhuman cruel treatment.

Influenza in British Isles.

Severity Continues Unabated.

LONDON, October 28.

The severity of the influenza in London, throughout the country and in Ireland continues unabated. Some schools are closing down. The mortality is increasing through not exceptionally high. A conference of bacteriologists unanimously recommended inoculation as a preventive or effective curative influence.

LONDON, October 29.

The death is announced of Sir Albert Markham.

America

The Economic Policies After War.

President Wilson's Explanation.

LONDON, October 29.—3-45 P. M.

WASHINGTON.—President Wilson in a letter to the Chairman of the Finance Committee of the Senate replied to the Republican contentions that the third of his points pronouncing in favour of the removal of economic barriers meant free trade. President Wilson explains that he did not mean to suggest any restriction upon internal economic policies but only that whatever tariff high or low any nation might deem necessary should be applied equally to all foreign nations. President Wilson declared that warpage of economic discipline and punishment should be left to the joint action of all nations for the purpose of punishing those who will not submit to the general programme of justice and equality.

General

Defiance of Autocracy.

Conference of States.

LONDON, October 28.

PHILADELPHIA.—A conference, representing eighteen middle European and Slav States, with a population of fifty millions, has issued a declaration of independence, proclaiming defiance of autocracy.

Western Front

Sir Douglas Haig's Despatch.

How the Difficulties in his Way were Overcome.

ALLIANCE, October 29.

LONDON, October 28th.—Sir Douglas Haig's despatch opens with a reference to the necessity forced upon us at the end of 1917 by reason of the Russian collapse of passing from the offensive to the defensive. The British forces at the end of January last had been reduced by their strenuous efforts of a previous year to allow an ebb in regard both to training and numbers. They had just taken over from the French an additional 28 miles front, this being done, Sir Douglas Haig makes clear, in accordance with the decision of the British Government. They had been trained in the offensive and not defensive tactics. They had been occupied in maintaining a front line system of defence, making, new front lines on recently captured ground, so that rear line defensive systems, now become vitally important, were lacking. Every man therefore was put on to extra work to the detriment of the training which Sir Douglas Haig would otherwise have carried out. The despatch puts the enemy reinforcements brought to the western front prior to the offensive at 28 divisions from the east and 8 from Italy. Despite the strenuous efforts of the fifth army their front newly taken over was not in an efficient state of preparation when the offensive opened. This army's front was more lightly manned than those of other British armies because further north the armies covering the channel ports could afford to give little or no ground, whereas in the southern sector it was possible in case of necessity to fall back over the Somme battlefield, already devastated by the enemy. Moreover this sector could most easily be reinforced by the French. Arrangements for such reinforcement had been worked out well in advance. The fifth army had been instructed early in February to act accordingly. Discussing the causes of the fifth army's retirement Sir Douglas Haig says that it was insufficiently strong to hold such an attack as the enemy delivered. The extent of our front made it impossible with the forces under my command to have adequate reserves at all the points threatened. It was necessary to secure the safety of certain vital sectors and to accept risks at others. The despatch explains that General Rawlinson returned to the command of the fifth army because he and his staff had been in reserve whereas a continuance of the strain where General Gough and his staff had already been subjected for a week might have entailed a loss of efficiency. At the same time the construction of new defence lines, made necessary by the enemy's advance, called for the appointment of an able and experienced commander and staff. I accordingly ordered General Gough to undertake this important task.

The concluding section of the despatch which is dated the 20th July says that the splendid qualities displayed by all ranks of the services throughout the Somme and Ypres battles made it possible to view with confidence whatever further tests the future may bring. In the battle of the Lys many divisions which had just passed through the furnace of the Somme were exposed to the full fury of the second great offensive by fresh German troops. Never on the Somme or the Lys was there anything approaching a breakdown of command or failure of morale. The British infantryman, always reputed the best in an uphill battle, showed himself to possess in full measure the traditional qualities of his race.

The "Westminster Gazette" commenting on the despatch which states that the Somme battle had absorbed all Sir Douglas Haig's reserves recalls Mr. Lloyd George's statement at Manchester in September that so far from being without reserves we had poured in since the 21st March hundreds of thousands of very fine troops. The paper remarks that a quarter thereof might have saved the situation had they been in France earlier.

The "Morning Post" suggests that in view of Sir Douglas Haig's exoneration of General Gough every soldier might expect to receive justice from the country and the Government he served. ("Pioneer.")

French Lines Advanced.

LONDON, October 29.

Last night's French communique says:—There was fierce fighting on the east bank of the Oise opposite Grandverly where the enemy launched several counter-attacks. Further south the French pushed their lines as far as the approaches to the Oise capturing strong points northwest of Guise. We also progressed east of the Peron region northeast of Perony Woods. The French are now in contact with the whole new enemy line between the Oise and the Serre. The French have advanced north of Herly and west of Chateau Porcien.

Other Reports.

A Signal Victory.

LONDON, October 28.

Reuter's correspondent with the French army, writing yesterday, says:—The Hunding line has been broken by a frontal attack from the north, and turned by the progress of the First French Army from the west and has been abandoned by the enemy to-night. Our front runs from Valenciennes on the Oise to Mortiers on the Serre, passing a mile west of Guise. The German army in front of General Debeney, is in retreat, and the whole German line between Chateau Porcien and Argonne is in danger of being turned. General Debeney's army has obtained a signal victory last month, and the persistent attacks of General Debeney's indefatigable infantry have broken the three-river line which is the last waterline the enemy can command between his present front and the Meuse.

LONDON, October 29.—2.50 A. M.
A French communique says:—Observers report numerous fires on the Aisne and also in the valley of the Serre. A fleet of two hundred machines copiously bombed enemy back areas in the region of Chateau-Porcien playing havoc with communications and causing heavy losses.

LONDON, October 29.—11.50 A. M.
In to-day's communique Marshal Haig says: There was artillery activity and patrol encounters on different parts of the front.

British Line Advanced.

LONDON, October 28.—10.40 P. M.
In to-night's communique F. M. Sir Douglas Haig says:—As the result of the local operation south of Valenciennes we advanced our line between the Rhonelle river and the Scheldt in the face of considerable opposition and took a hundred prisoners. On Sunday we dropped twelve and half tons of bombs. We shot down sixteen enemy machines and drove down ten. Eleven British machines are missing.

Bois Bellew Entirely Ours.

LONDON, October 28.
An American official communique says:—Bois Bellew is entirely in our hands.

Enemy Counter-Attack Repulsed.

LONDON, October 27.—2.35 A. M.
Last night's American communique says:—The Verdun front was marked by heavy artillery fire. An enemy counter-attack on Belleu Wood was repulsed.

Italian Front

The Allied Line.

Prisoners and Guns Captured.

LONDON, October 28.
A British-Italian official communique says:—The Tenth Army's line on Sunday night ran South of Stabiazza-San Polodi-Piave-Borgoczanett. Borgomalanotte-Lasaga-Tonon. The number of prisoners taken was 5620 of whom 3510 were taken by the Fourteenth British Corps. The number of guns captured was 29, of which six nine-inch Howitzers were taken by the Twenty-third British Division.

Allies Progress.

Attack Progressing Satisfactorily.

LONDON, October 29.—2 A. M.
A British-Italian official communique says:—The Tenth Army's attack is progressing most satisfactorily. On the right the Eleventh Italian Corps reached the line Roncadelle Ormelle Tempio Rai. In the centre the Fourteenth British Corps is in touch in the neighbourhood of Rai and has reached the line Bonotto Damian, one kilometre south of Borgovilla Milanese. On the left the Fifteenth Italian Corps attacked in a northerly direction and is progressing well. All the corps report further captures of prisoners and guns.

Enemy's Front Lines Carried.

LONDON, October 28.—11 P. M.
A wireless Italian official communique says:—Our army assisted by the Allied contingents crossed the Piave despite the enemy's desperate resistance. Although the river was at its highest level the infantry between Valdobbiadene and the mouth of the Soligo broke in and carried the enemy front lines at dawn on October 27th. They repulsed all day long counter-attacks by numerically superior enemy. We further south exploited the advantages gained by the British at Piave Di Papadopoli and repulsed two counter-attacks. We captured yesterday nine thousand prisoners and fiftyone guns.

The Italian Captures.

LONDON, October 29.
The Italian communique says:—The battle continued fiercely throughout the night and fully developed during the 28th October. On the front of the twelfth and eighth armies we maintained and extended our bridgehead in spite of very lively opposition. Eastward of Gravidì Poppi the enemy was attacked by the fourteenth British and tenth Italian Army Corps. We broke through enemy lines and liberated Borgo Malanotte Tezze, Raimithels, Di Piave, Cimadolvo, St. Polon, Piave, Ormelle and entered St. Lucio Di Piave and Vizzolo. The prisoners captured and taken the guns are still uncounted. In Albania on the morning of the 27th October we entered Alessio and are marching on San Giovanni Di Medua.

Salonika Front

A French orient communique says:—The Allies continuing their advance occupied Khabujevatz coal mines at Lerje and Ravnareka. Serbian cavalry entered Despotovoe.

Influenza in Rangoon.

RANGOON, October 29.
Influenza deaths which have averaged 70 to 80 daily increased yesterday to 98. All schools are closed. Lectures and meetings are being postponed.

Influenza epidemic at Nagpur shows signs of decrease mortality is coming down.

LUCKNOW, October 29.
The Hon'ble Raja of Mahmudabad has resigned permanent presidency of the All-India Moslem League.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

The Military Situation.

Onlooker's Review.

General Ludendorff's Resignation.

SIMLA, October 28.

(Delayed in Transmission.)

The "Military onlooker" in the course of his weekly review says:—By far the most important military event of the past week has been the resignation of General Ludendorff who had long been considered the leading soldier in Germany and until the 18th July was regarded by many as the greatest general the war had produced. Since last April it has been a duel between General Foch and Von Ludendorff and General Foch has now gained a complete victory over his great opponent. The political consequences of General Ludendorff's resignation cannot fail to be great, probably even greater than the military results. The German Military party has lost its foremost and strongest champion and its downfall is now assured.

Allies Make Considerable Progress.

Although our territorial gains have not been as great as in the previous week strong pressure has been maintained on the greater part of the long line from Verdun to the Dutch frontier, and important success has been won. The enemy has been given no rest and has not been allowed to settle down in his new position. His armies have suffered heavy losses which is of greater importance at the present time than gains of territory. North of Verdun on both banks of the Meuse the first American army had a long and severe struggle and has made little progress of late. It has, however, taken heavy toll of many German divisions—and has captured over 20,000 prisoners and more than 150 guns in the last month in this sector—which have retarded the American advance with the utmost stubbornness. For the same reason there has been hard fighting on the right bank of the Aisne near Vouziers. In this sector the Germans have delivered repeated and furious counter-attacks with results that the French have not been able to gain much ground though they have captured some 30 guns and numerous prisoners. Between the Aisne and the Oise fighting has been continuous. The Germans are holding strong positions and the French offensive on the 25th October met with determined opposition. Our Allies have however made considerable progress and have taken several thousand prisoners and a number of guns.

The British Victory.

Of the Allied victories during the past week the most important has been that won south of Valenciennes by the British troops of Generals Rawlinson's, Byng's and Horne's armies who have carried out extensive operations, advancing to a depth of five miles on a front of nearly 20. Their success is the more remarkable as the Germans were in great strength and received much assistance from the country which is difficult and well adapted for defensive action. The front of attack is limited by two big canals and broken up by numerous woods and villages. The streams are formidable obstacles and flow parallel to the German line from the forest De Marmal to the Scheldt, thus helping to form a succession of natural positions. During the week nearly 15,000 German prisoners and 200 guns have been taken in this area. The enemy has fought hard and counter-attacked repeatedly in order to check our progress with the result that his losses have been proportionately heavy. In view of the importance of a further advance in this area which would threaten enemy positions further south our attacks are likely to continue. Our troops are now within fifteen miles of the Manbeuge and further north within sixteen miles of Mons.

Allies Rapid Progress in Balkans.

In the Balkans our Allies have made rapid progress. The French troops have reached the Danube on a wide front in N. E. Serbia and N.W. Bulgaria and are near the frontier of Hungary. Raids have already been made into Rumania resulting in the capture of German prisoners. The Serbians have taken Kragujevatz and are pushing forward steadily towards Belgrade from which they are only some sixty miles distant. Austro-German resistance has been fairly strong but has been overcome. Further west they have occupied a greater part of the Sanjak of Novi Bazar and are nearing the Bosnia-Herzegovinian frontier. They have penetrated deep into Montenegro where they have captured some 2,000 prisoners and are endangering the Austrian retreat from Albania which is being pressed by the Italians.

Peace Movements.

Political events of highest importance have again occurred almost overshadowing the fighting on the various battle fronts. As was to be expected the German Government in its reply to President Wilson tried to bargain and to confuse the issues. Their note however betrayed an intense desire of peace and was a confession of weakness and defeat. President Wilson's answer sent on the 24th October is clear and emphatic. Whilst leaving the door open to further negotiations it shows plainly that the Allies are determined to insist on adequate guarantees to prevent a renewal of hostilities by Germany after an armistice and to enforce any arrangements that may be entered into, further that they will not enter into discussion with a German Government that is not the mouthpiece of German people. Our guarantees must be complete and severe and are certain to prove a bitter humiliation for Germany. The Germans are endeavouring to amend their constitution in conformity with the Allied demands. The conservatives will of course do their utmost to impede these reforms but are unlikely to meet with much success. Ludendorff's fall shows that the power of the military and Junker parties has gone and should never again be restored. The German people are longing for peace and know that complete defeat and ruin await them if the war is prolonged and carried into Germany, as Austria-Hungary and Turkey are unlikely to continue their support much longer if Germany refuses to accept the

Allied terms. On the other hand the German nation is proud and accustomed to victory. The acceptance of the Allied terms will mean a humiliation greater than any experienced by Germany for over 100 years since the days of Jena and Austerlitz.

THE INDIAN INDUSTRIAL COMMISSION.

Pundit Malaviya's Note.

Commercial and Technical Education.

CALCUTTA, October 29.
The report of the Indian Industrial Commission, published today is a document covering 483 pages, signed by all the members to which a separate note has been added by Pundit Madan Mohan Malaviya, covering 55 pages. About 182 pages have been devoted to opinions expressed on different subjects like sugar cane industry, the development of Indian spinning trade, the manufacture of glass, saltpetre, agriculture and silk industry and other allied technical subjects. Pundit Madan Mohan Malaviya emphasises the great necessity of the organisation of scientific and technical subjects, provision for scientific research and the great importance of commercial education. He has traced agricultural condition of the country since the time of the East India Company. In his opinion a factor which has powerfully contributed to India becoming more and more agricultural is the policy pursued by the British Government in India of encouraging exports of raw produce. Since 1858 the Government of India have at the instance of British manufacturing interests taken steps from time to time to improve the quality and quantity of cotton produced in India. India can grow and ought to be helped to grow much more and better cotton and should be able to help both England and herself with it. The Government policy had hitherto been to encourage exports of raw produce, but its policy should now be the conversion of raw cotton into manufactures. Referring to the promotion of technical education Pundit Malaviya says that though the Government of India have recently increased the number of technical scholarships to thirty, these were not adequate to meet the requirements of the situation.

Government Industrial Policy.

The history of the Governments industrial policy in recent years shows how little has been achieved towards the improvement of Indian industries. He would like to recall how much India has contributed to the prosperity of England during a century and a half and how much she has suffered by the reason of the illiberal policy which has left India, with all her vast natural resources and requirements, the poorest country in the world. He strongly advocates the introduction of a better system of general and agricultural and technical education for the masses on the model of Japan. It is a pity that when England recognised the need of elementary education, it was not done so in India. If this had been done India would not have stood so far behind other nations as she does to-day. The need for strong, prompt and effective measures has become greater by the great changes which are taking place to-day.

Criticism and Suggestions.

If the industries in India are to develop Indians must have a fair chance in competitions to which they are exposed and a system of technical education like that of Japan should be introduced. He believes that even when higher colleges for technical education are established in India, it would still be necessary to send best Indian scholars abroad to improve and perfect their knowledge.

Proceeding further, Pundit Malaviya says that, considering the huge volume of export and import trade of India and also indigenous resources for ship building, shipbuilding should be specially encouraged by the Government. He next deals with industrial finance, the need Government support and education in banking and referring to the Imperial Department of Industries, he says that the proposal of his colleagues to appoint imperial visiting experts entirely lacks justification, which will be like the fifth wheel of a coach. He does not see any reason why the initiation and running of any imperial pioneer and research factories should not be started as provincial undertakings, where conditions may be considered suitable. In his opinion the creation of an Imperial Executive Board is not necessary, but an advisory board should be constituted which should consist of members largely elected by legislative councils and partly nominated by the Government. This would mean a saving of over two lakhs a year in salaries alone. The proposals in the report that the Indian Industries Board should be moving with the Government of India every year does not seem to be a businesslike arrangement. In conclusion he suggests that a substantial part of the expenditure proposed for salaries should be saved partly by reducing the number of appointments proposed, and partly by fixing salaries at a standard which would be suitable for Indian graduates and scholars. A capital grant of fifteen lakhs each should be made for necessary educational buildings and residential quarters and for equipment. A capital expenditure of 13 lakhs and an annual grant of six lakhs should be sanctioned for an imperial polytechnic institute.

Reform Committees to Sit in Simla.

Viceroy to Stay in Simla Alone.

SIMLA, October 29.
It is understood that in place of the arrangement previously announced the Viceroy will now return to Simla on the 3rd November instead of proceeding to Delhi, also that the Reform Committees will commence their sittings in Simla on the 8th November instead of meeting at Delhi.

The Situations in Mesopotamia.

SIMLA, October 29.
A Press communique states that on the 18th our troops were in contact with Turkish forces holding a strong position astride the Tigris near Fatan where the river flows through Jebel Mamrin. On the 23rd the enemy retired northwards under cover of darkness towards Lesser Zab closely pursued by our troops. Our forces operating on the main road to Mosul via Kirkuk drove some Turkish cavalry out of Taq on the 18th capturing 20 prisoners and by the 24th October they were within four miles of Kirkuk. In the operations our aeroplanes have bombarded Turkish camps and made numerous attacks on the retreating enemy.

నూలుబట్టలు

దొరతనమునకు చేయదగిన కనులు.

కామన నీలు త్రికయం దొకటియు వ్రాయుచున్నాను—

నూలుబట్టల అమ్మకమున స్వాధీనము చేసికొనుటకు దొరతనమువారు చేసిన కామనలు దేశమున వెలసిన సంస్కృతి పరచలేదు. నేతబట్టల యంత్రముల నేతులు ఈ కామనోద్దేశములు మహత్తరములైనను, వానిని కార్యరూపమున పెట్టిన యెడల తమకే చాల అపాయము వాటిల్లగలదని అంగీకరించేయవచ్చును. ప్రజల కష్ట పురముల నివారణచేయుటకు కావలసిన సదుపాయములు చేయబడనందున కామనలు చేయున కంత బాధకరముగా మారుచున్నది కొందరు పరిశోధించుచున్నారు. నేతయంత్రములనువారి బాధలారములను నేరుగనుంచినయెడల, నేతయంత్రము నూతనకామనలుపట్టు నాకు భూతిలాపగలదు. అందువలన నేతయంత్రములను వాడుటకు తాము చేయుచున్న అంగీకరణమునందు కృతకృష్ణముగాలేదు. ఈమధ్య బొంబాయి నగరమున నూలుబట్టల దొరతనమును పనిచేయుచున్న వారు సమాజేతమే కామనలు కార్యరూపమున పెట్టుబడియెడల దొరతనమువారు చేయదగినవలె కొన్నిటిని నూచించి యున్నారు. దొరతనమువారు తీవ్రమైనవలె. కామనమునందు చేయుటకు నిశ్చయించినారు. దొరతనమువారి ఈ ప్రయత్నమునకు పూనుకొనినయెడల ప్రజలలో కొందరికి గలుగుచున్న సంక్షేమములు నివారణకాగలవు.

యంత్రములవారియొద్ద నున్న తయారైన బట్ట పరకు విషయమున ప్రజలు అనేకవిధములుగా తలచుచున్నారు. దొరతనమువారు సయితము దేశమున పలుబోట్ల చాల పరకన్నదని ప్రకటించుచున్నారు. ఇది ప్రజలకు తెలుసుమాదు సుకత్పరములవరకు పుష్కలముగ పరిపాకగలదని తెలియుచున్నది. స్వామ్యభావన నిర్వాణసభలో వాడుకున్నద్రవాధాదైవ్య గా కీవిషయమునుగురించి మాటలాడుచు వంగ దేశమున అయిదారు సంవత్సరములవరకు సయితము ప్రజలకు కావలసిన పరకు గలదని చెప్పియున్నారు.

యెద్దము త్వరలో ముగియగలదని చెప్పుచున్నాను. అప్పుడు ప్రజలకు కావలసిన పరకు అతిసులభముగా దొరకగలదు. అందువలన దొరతనమువారు త్వరపడి కామనప్రకారము పరకు సంతయు స్వాధీనముచేసికొని తాము విల్లయించు తక్కువ ధరలకు దాని నమ్ముటకు వర్తకులస్వాధీనము చేసిన ప్రయోగాయోగము. వంగ దేశములో దేశీయ క్రి. పం. ఆశ్వయుజ బి. ౧౧ బుధవారము క్రింద దొరతనమువారు వైమాచలినే అచ్చటికి పంపింపుటకు తెలిపియున్నారు. నూలు బ్యాపారమునకు ప్రధాన స్థానమైన బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు సయితము పరకును తక్కువధరల కమ్మించుటకు కామనలు వ్రాసినవలె నవలెను గల రీతి చేసి జరుగు కామనసభలో ప్రవేశపెట్టి నిశ్చయించుకొని యున్నారు. ఇతర రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు సయితము పరకును కొనుటకు సాధ్యమగు ధరల నిర్ణయించి పరకు సమ్మించిన తరువాత కేరళము లాభము చేసినవారు కాగలరు.

నగరధర క్రిందల దొరతనమువారికి కష్టములయ్యెదని అభిప్రాయముండిన దీనివలన ప్రత్యేకముగా కొంత మూల నిధిని ఉంచవచ్చును. దీనిని సమకూర్చుటకు ప్రజలవారి ప్రత్యేకపన్ను విధించవచ్చును. అది సాధ్యము కానియెడల షామిథినుండి వైకము దీనికి అప్పు పెట్టవచ్చును. నేతవారులకు మదనమోహనమాలవ్యా వాచాగార్లు మున్నగువారు ఈ మూలన మంచిదని అభిప్రాయపడుచున్నారు. కావున దొరతనమువారు ఈ కార్యమునకు పూనుకొనినయెడల, నేతవారులకు సయితము వారికి తోడుపడగలరు.

దొరతనమువారు కీవిషయమున ముందల చేసినయెడల ప్రజలందరు కొద్దిధరలగుల బట్టలనే వాడగలరు. అందువలన దొరతనమువారి యాశయములు సఫలీకృతములు కాగలవు. ఓక్కధరకే అమ్మబడువరకు దేశమున ప్రతికొకటా పుష్కలముగా మందగలరు. ఇందువలన విదేశమునుండికచ్చి పొమ్మధరల కన్నబడి దేశమున కపారమగు నష్టము లొగలేదునున్న సరకునమ్ముటకు నీజలేదు. దొరతనమువారు విదేశీయ ద్రవ్యములను సామర్థాతి మోపకలవు.

ప్రతిధరలు ప్రత్యేకము అధికముగానున్నది. కొందరులను యంత్రములవారికి తక్కువధరలకు బట్టల తయారీచేసిన కష్టకెంతయు నష్టము కలుగగలదని చెప్పుచున్నారు. ఈ విషయము కొంతటిలోచించవలసినదే. ప్రతిధరలు పొమ్మధరలకు సమాను నిజమే. యంత్రములవారులకు అవసరకష్టముల పెట్టుట సుందరికాదు. దొరతనమువారు కీవిషయమున ప్రతిధరల

గమనించవలయును. ప్రతిధరల సయితము కామనాధికారముతో స్వాధీనముచేసికొని తక్కువధరలకు నేతయంత్రములను అమ్ముటకు పనిచేయవలయును. విదేశములకు నేనుచుతి చేయబడుచున్న ప్రత్తిని బహుమతిగ దొరతనమువారు స్వాధీనము చేసికొనవలయును. ఇటులచేసిన తైతు కష్టపడువని తలచవలదు. ధరలు క్రింద, పొమ్మధరలు ప్రత్తిసంబంధిత నేమియు ప్రత్యేకము వ్యాపించకలదు. లాభము పొందునది మధ్యవర్తులు. సర్వములు అప్పు ఇండియా వ్యత్యయందు భాండాగారముగా ఈ విషయమునే వ్రాయుచు, ప్రత్తిసరకును తైతు యొద్దనుండియే కొనిన చాలలాభముందు నని అభిప్రాయపడుచున్నాను. ఇందువలన దొరతనమువారికి కొంతలాభ ముండగలదు. తైతు సుఖపడగలదు. యంత్రములవారు సయితము నష్ట ముండవలదు.

ఈ విషయమున దొరతనమువారు ఎంతత్వరగా తోడ్పడుచున్నారో అంతలాభము ప్రజలకు గలుగగలదు.

వకటన

వైద్యపురము, డి. మనసుబుకార్లు ఫయల్ అండ్ 14/3/1918 నెంబరులో 1-వ ప్రతివాది దూకీకామరాజు కొట్టికు పోలీసు జవాబు చెప్పకొనే నిమిత్తం ది 9-12-1918 నుండి తొలికన చాయిదా చేయబడినది. ఆ తొలికనకు వజరు వారియెడల సకరు దూకీకామరాజువయన యొకసాప్పటి దిక్కిని పొందడమగునని యింగురూలముగా పెట్టిడిచేయడ మయినది ఇతరు ప్రస్తుతం యొక్కదమ్మని తెలియజేయన అసలు కాపుర ప్రభుత్వ బూసగువూడి గ్రామములో యిక్కి పోరు కట్టింది అంట నేయందడ మయినది. (1859)

చావలి లక్ష్మీనారాయణరావుగారు బి. ఏ. వైద్యపురము, 28-10-18. వాదికరపు ప్రిడరు.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్
బహుమానముల సనేకములను గడించిన
శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి
గ్రంథములు.
అమ్మ త వ లి
ఆశ్వయుజ మైన కవల. నవగ్రంథ లొలుకుచుండును.
వెల 1-4-0.
బుధచరిత్రము
ఆకారపురపు డగు నీతనిచరిత్ర మిక్కిలి మనోహరముగ రచింపబడినది. చక్కనిశైలి. మంచి అచ్చు. వెల 0.8-0.
చిరునామా: ఆంధ్రవత్తికాలయము,
తంజుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యై దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి
సభ్యుల సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువస్వామి
ములు, వారి శిల్పిమణులు, సభా తీర్మానములుగలవు.
వెల యు 1-8-0. పోస్టేజీలేదు.
ఆంధ్రోద్యమ కార్యాలయము, 7, తంజుకెట్టివీధి,
మదరాసు.
ఆత్మజిజ్ఞాస.
శిష్టవిజ్ఞాన చక్కని గ్రంథము. వెల 0.8-0.
మీరేశ్వరు, ఆంధ్రవత్తికా కార్యాలయము
మదరాసు 28, మదరాసు.

వైద్యగుభయములేదు.
వైద్యరత్న చండిల డి. గోపాలాచార్యులవారి
వైద్యు వైద్యు
ని వార కొ మ ధ ము లు
మా మందులు గడించిన యింగురూల మత్సరములగు ఇండియా, బర్మా, సింధ్, తేలములయందు, స్వతఃసంస్థానముల
యందును అనేక వైద్యులకును కాపాడుట లోకవిదితము. ఈమె తెలుపు విధానముల ననుసరించు
వైద్యు సోకదు.
మామదిపానము 8 కోస్తుల బుడ్డి 0.1 యు 0-0-0 | కేరళావైద్యులకు 1 కోస్తు బుడ్డి 0.1 యు 0-0-0
మీదో 8 " " 0-0-0-0 | దిక్కి 8 " " 0-0-0-0
వ్యాధిగు వ్యాధిలేదు. కోరువారి మానెట్టి క్యాటలా గుతిరముగ వంతులను.
తెలిపివలసము. "చండిట్" మదరాస్.
ఆయుర్వేదాశ్రమం, గుగ, ఆచారప్పన్వీధి, జి.టి. మదరాసు.

ప్లోరత్ ఆయిత్ (908)
పుష్కలములతో తయారుచేయబడిన మిగుల శ్రేష్ఠమైన తలనూనె సుమారు 25
సంవత్సరములుగా ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఈ నూనె అధిక సువాసనగలదియు, తలకు
చల్లదన మిచ్చును. ప్రేమమార్కు పుష్కల్ అరీసు బుడ్డి 1-కి 1 రూపాయ.
కే న్నార్దయను పేరాయిలు
తలలో వెంట్రుకలు లేని బాగాలందు రోజు చనుముచుండిన యెడల భారాశముగా
నల్లని వెంట్రుకలు మొలకమును. ఖరీదు సీసా 1-కి 1 రూపాయ.
క్యారె వ్యాలిక్ టూత్ పేడరు
తీన్ను 1-కి 3 (మూడు) అణులు.
ఇదియునుగాక సకలవిధమైన వ్యాధులకు మందులున్నవి. మంచి సువాసనలు గల
అత్తరు వర్మరాయి ఉన్నవి. కేల్లాగునకు వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.
Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd,
91, Upper Circular Road, Calcutta.
Telegram Address: "Rasayan".
Local Agents
P. Rangiah Chetty & Sons, Madras. M. R. Chandra & Co, Madras.
Indian Industrial Co., Madras Swadeshi Stores,

వెల స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణముధికము!!

మనదేశము చూచుకొని

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

శరీరమునందున్న పాముపుట్టబావున, పార్శ్వపుమెప్పుల బారదోలును. పొట్టును బోగొట్టును. ఇవి యిది యిది సకలవిధమైన నొప్పులకు సంబంధించినవి. ముఖ్యముగానే హిందూదేశమందు తయారు చేయబడుచున్నది. దీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలకు వేల యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామరతైలము

తామర, తిబ్బ, ఏలగొట్టి, దువడ, ఉంగరములవంటివియు, రసినాదులు, పెండుక లూడిపోవుట మొదలగు వర్ణములను వాడెను చేయగలదు. రాజరాణి బొమ్మను చూచుకొనుట మంచిది. వెల 0-6-0 లు మాత్రమే.

మోహినీతైలము

శ్రీ పద్మము వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 తులములు మాత్రము సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

పండుమెప్పులకు దివ్యవధము; నునాననగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. దవ్వ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 లు.

అమృతం జనము డిపో,

6, తంబుకెట్టేపిథి, మద్రాసు.

109, ప్రెసిడెన్సీ, పోస్టు, బొంబాయి.

వస్త్రాదు సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపది సారసవర్ణిల్లా

అమృతము రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు తోడ్పడుటచేయును. కురుపులను, మచ్చలను, గంధములను పూర్ణము, ప్రాంతములను అన్నివిధములవలన గలుగు వర్ణములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి కీర్తివంతమైన రక్తమృతకారిణి

కనోడు సార్వజన్య గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, శతాబ్దమైనను మృత్యువచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును, కాల్షములను పోషించు పోగొట్టెరక్తమును తీర్చవలయును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల వన మందులకు 4 టోన్సు బుడ్డిలో అచ్చుబడును.

హస్తాక్షరము.— పి. డి. సావంత్,

144, పనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT, Panaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

మంచి లాభము.

ముత్తయ్యగారి ప్రఖ్యాతిచెందిన కాటాబు

తెల్లనియంగున 10 తులముల వెట్టె 1-కి రూ. 1-0-0.

ఇనాం! ఇనాం! ఇనాం!

కాశీలో మూడుదినములు

వంద కాశీలో చేయవలసిన యాత్రలను

విశదముగా చెప్పబడుచున్నది.

విలాసము:— 1827

కే. ఎస్. ముత్తయ్య అందు కంపెనీ,

సిల్క్ హౌసు, కాశీ.

K. S. Muthiah & Co.,

Silk House, Benares City.

మీ కవనరమయినచో

యంత్రవంతులమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వరుసకు గురించియు, పొమ్మ, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులంగ వంచబడిన కేకులు కోణములగా మున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంకతింపందర్భరముల భలమౌ జాగ్రత్తపడవలసినది. ఏమి సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరిక తీర్చి వారిని సకలములో సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విభాగము.— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

హాల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తలపెట్టె నెం 55కి రూ.

డివిజన్

మదరాసు

ప్రతి గొప్పకామగోరునప్పుడు ఈ వ్యక్తికేరూ కూడ నుదహరింప గోరుచున్నాడు.

అమృత

గర్భాశయ నోగనివారము:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు

ముతుకూల బహిష్టి కాదుడుట. అకాలబహిష్టి, మైలబాని గాను, తక్కువగానుపోవుట, మనుమరోగము, సంతాపీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీమర్మ వ్యాధులను మడుపును.

వెట్టెబుడ్డి రూ 3-0-0. చిన్నది రూ. 1-10-0

అమృత

రక్తమృద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేవా ప్రణములు, ముఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెట్టెబుడ్డి రూ 3-0-0. చిన్నది రూ 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, పాలీసుకమిషనరు ఆఫీసు రోడ్డు, ఎళుంబూరు, మద్రాస్. 166

(ద్రావి:— 2, బందగ వీధి, మద్రాసు)

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపదములు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల నివృత్తజను పరికింపును.

(ప్రతి కత్తిరమునను బట్టలకొలది సీతాబు విక్రయించబడుచున్నది.)

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలోన్, మలీషియా, గోవా, ఫిజి, బెలంజీ, ఈస్ట్రేలియా, నూన్స్, ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపదమును, తుపకాంగును మున్నగు.

మహాభాగము "జిలేయోక హోళామయహర" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీయింటు మన్న యెడల. మాటికి వైద్యుల సదుచునును, నిరీక్షించి, ముగియెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శిశువు, శిశువారిము, అతీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనాలోగ్యము, చెడ్డనీటిమండిలగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, కడుపు నాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపద సేవచే పాశ్చాత్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో వశకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయుచుందురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాము

దును ఉంచును; మాది తీసికొనవలెను.

అనుపానపుత్రము, ప్రతిసీసాలో గూని యుండును. 260 మూత్రము సీసా 4 అణా మాత్రమే.

6 సీసా లోకసారి తిప్పించుకొని టపాల ఖచ్చితోపరి రూ 1-0-0

12. సీసా లోకసారి 4 నిస 2-12-0

25. సీసా లోకసారి 8 నిస 5-0-0

గమ సరోగములకు మానవ్య అయుర్వేదియ సిద్ధాపదముల దొరకును.

విలాసము:— శ్రీ సీతా గామవ వైద్యశాల, ముగంబూరు